

Protokoll

Venstres landsmøte
8.-10. mars 2019

VENSTRE

2. april 2019

13:00 Åpning

Jon Gunnes og Andre Skjelstad ønsket velkommen til Trondheim.
Strindens Promenade Orchester musikalsk innslag.

LM-2: Konstituering

v/ Trine Skei Grande:

Valg av møtedirigenter

VEDTAK:

Trine Skei Grande, Anne Solsvik (leder for dirigentkorpset), Eivind Nikolaysen (nestleder for dirigentkorpset), Naomi Ichihara Røkkum, Per Aage Pleym Christensen, Erlend Horn, Benedicte Bjørnås, Alfred Bjørlo, Rebekka Borsch, Sveinung Rotevatn, Grunde Kreken Almeland, May Britt Vihovde, Arne Ivar Mikalsen og Kari-Lise Rørvik

Valg av møterefereenter

VEDTAK:

Runolv Stegane, Christian Grønlie Herzog, Carl-Otto Kielland, Fredrik O. Carstens, Helene Z. Skulstad.

Valg av møtesekretærer

VEDTAK

Marit Meyer (leder for sekretærkorpset), Christian Grønlie Herzog, Helene Z. Skulstad, Tove Hofstad, Carl-Otto Kielland, Anja Zabelberg, Runolv Stegane, Fredrik O. Carstens, Morten A. Hagen, Liv Aarberg, Ole Bruseth, Steinar Haugsvær, Thomas Lien, Karl Arthur Giverholt, Monica Tjelmeland, Torild Skogsholm, Idunn Helle, Camilla Hille, Paal Kvasheim, Guri Kinneberg, Håvard Sandvik, Eili Vigestad Berge, Audun Rødningsby, Geir Olsen, Atle Hamar, Frida Blomgren, Jan-Christian Kolstø, Rebekka Borsch, Kjartan Almenning og Mona Lindseth

Valg av tellekorps

VEDTAK

Linn Skyum (leder). Morten Skandfer, Sissel Urke, Julianne Ferskhaug, Amanda Haugnes Rygg, Anja Berggård Endresen, Karl Meinert Bucholdt, Marcus Holst-Pedersen, Trude Risnes Solfrid Rui Slettbakken, Cathrine Hall og Knut Aastad Bråthen..

Valg av fullmaktskomité

VEDTAK

Inger Noer (leder), Kjartan A. Lunde, Konstanse Løfors (Norges Unge Venstre)

Valg av protokollsignatører

VEDTAK

Guri Melby og Britt Giske Andersen.

Valg av redaksjonskomité for LM 2019 (valgt av LM 2018)

Petter N. Toldnæs (leder) (Agder)
Gunhild Berge Stang (Sogn og Fjordane)
Ida Gudding Johnsen (Nordland)
Haakon Riekeles (Oslo)
Tove Eivindsen (Trøndelag)

NUV

NVK

NLSF

1. vara: Eli Taugbøl (Telemark)
2. vara: Kristian Botten Pedersen (Hedmark)

Forretningsorden

VEDTAK:

Følgende forretningsorden ble vedtatt med endring av punkt 9a, fjerde linje :
Tre støtteavtaler endres til to- 2

1. Landsmøtet ledes av møteledere som blir valgt ved konstitueringen av møtet. Møtelederne sørger for at de oppsette rammene for debattene blir overholdt, og har derfor høve til å bestemme avgrenset taletid og når «strek» skal settes. Møteleder kan være valgt blant delegatene, og kan da benytte stemmeretten sin med mindre vara møter.
2. Alle landsstyrets medlemmer og alle delegater lovlig valgt på Venstres fylkesårsmøter eller av Venstres sideorganisasjoner, har tale-, forslags- og stemmerett i samsvar med Venstres vedtekter. Alle Venstres stortingsrepresentanter, generalsekretæren og andre med tillitsverv fra Landsmøtet, har tale- og forslagsrett. Observatører fra fylkeslagene og inviterte gjester har talerett når det er gjort vedtak om dette i dagsorden eller i hver enkelt sak.
3. Landsmøtedeltakere med talerett melder seg på talerlisten ved tydelig å vise nummerskilt, eller ved å levere inn særskilt skjema dersom dette er brukt. Møteleder kan gi taletid til andre landsmøtedeltakere i hver enkelt sak. Alle innlegg, bortsett fra møteleder sine, skal skje fra talerstolen.
4. Møteleder kan tillate inntil to replikker til debattinnlegg med påfølgende svarreplikk. En replikk kan være maksimalt ett minutt lang, og skal omhandle siste debattinnlegg. Landsmøtedeltakere tegner seg til replikk ved tydelig å vise nummerskilt sammen med et farget ark. Møteleder gir replikk til de som først ber om det.
5. Alle forslag må leveres skriftlig til møtelederne, og på egne skjema om slikt finnes. Møtelederne har anledning til å be om at alle forslag skal leveres elektronisk.
6. Forslag om å utsette eller oversende en sak skal behandles umiddelbart når det blir lagt fram. Møtelederne har utover dette anledning til å bestemme voteringsorden.
7. Vedtak på landsmøtet fattes med simpelt flertall når annet ikke er bestemt i Venstres vedtekter. Vedtak skal fattes ved fremvisning av delegatskilt. Ved stemmelikhet skal det foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet blir innstillingen stående.
8. Forslag til saker eller politiske uttalelser som kommer inn etter vedtektsfestede frister (2. mars eller for uttalelser 23. mars) må oppnå 2/3-flertall for å kunne realitetsbehandles.
9. Ved personvalg gjelder følgende:
 - a) Valgkomitéen, dersom valget er forberedt av denne, presenterer først sitt arbeid og sin innstilling. Alternative forslag til valgkomitéen sin innstilling skal settes opp mot en bestemt person i denne innstillingen. Kandidatene har rett til **opptil tre støttetaler hver**, og avgjør selv om de vil benytte en av disse personlig.

- b) Dersom det er flere enn to kandidater til ett bestemt verv, må kandidaten ha minimum 50% av stemmene for å bli valgt. Oppnår ingen av kandidatene 50% av stemmene i første valgongang, faller den av kandidatene med færrest stemmer ut. Slik fortsettes det til en av kandidatene har oppnådd de nødvendige 50% av stemmene. Ved stemmelikhet skal det foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekking.
 - c) Personvalg skal gjennomføres skriftlig om minst en av landsmøtedelegatene krever det.
10. Ved behandling av politiske uttalelser gjelder følgende:
- a) Ved starten av møtet skal redaksjonskomitéen ha distribuert forslag til antall uttalelser som skal behandles, og en innstilling på innholdet i disse uttalelsene, basert på forslag som er levert innen fristen. Alternative uttalelser skal fremmes innen den fristen Landsmøtet setter i programmet.
 - b) I prioriteringsdebatten vedtar Landsmøtet først tallet på uttalelser som skal behandles. Alternative forslag til redaksjonskomitéens innstilling må deretter settes opp mot en konkret uttalelse i innstillingen, eller på åpen plass. Dersom det er flere enn to alternativer til en "plass" voteres det alternativt mellom to og to forslag. Forslaget som får flest stemmer går videre til neste voteringsrunde inntil det er ett forslag igjen.
 - c) Dersom sentralstyret legger fram en generell politisk uttalelse, behandles denne i plenum.
 - d) Alle andre uttalelser behandles først i parallellsesjoner. Parallellsesjonene skal behandle endringsforslagene som er levert innen fristen fastsett i dagsorden, og komme fram til en felles innstilling til plenum. Sesjonene kan løfte enkelte konflikter inn for Landsmøtet i plenum dersom man ikke kommer fram til rimelig enighet. Landsmøtedelegasjonene plikter å fordele seg jevnt mellom sesjonene, slik at sesjonene blir representative. Sesjonene ledes av en av de landsmøtevalgte ordstyrerne. Redaksjonskomitéen er også til stede.
 - e) Uttalelser som er behandlet i parallellsesjoner skal vedtas i plenum etter at sesjonene er avsluttet. Kun deltakere i de enkelte sesjonene kan løfte fram endringsforslag til votering i plenum. Ordstyrer kan avgjøre at det skal settes en grense for maksimalt antall innlegg for og mot hvert endringsforslag som blir løftet i plenum, og tilsvarende i debatten om helheten i uttalelsene.
12. Eventuelle endringer i vedtatt forretningsorden krever 2/3-fleirtall.

LM-1: Godkjenning av innkalling og sakliste

VEDTAK:

Innkallingen til landsmøtet ble godkjent.
Følgende saklista ble godkjent.

1. LM-1 Godkjenning av innkalling og sakliste
2. LM-2 Konstituering
3. LM-3 Godkjenning av dagsorden/program
4. LM-4 Leders tale og generell politisk debatt
5. LM-5 Årsmelding 2018
6. LM-6 Regnskap 2018
7. LM-7 Kontingent 2021

8. LM-8 Vedtekter (vedlegg side 183)
9. LM-9 LM-tema: Prinsippprogram
10. LM-10 Lokalsamfunn for framtida
11. LM-11 Politiske uttalelser
12. LM-12 Innkomne saker
13. LM-13 Tema for LM 2020
14. LM-14 Valg

LM-3: Godkjenning av dagsorden/program

VEDTAK:

Følgende dagsorden/program ble godkjent

FREDAG 8. MARS

- 11:30 Lunsj
 12:10 Ny på landsmøtet
 13:00 Åpning
 Godkjenning av innkalling og sakliste Konstituering
 Godkjenning av dagsorden og program Politiske uttalelser
 Presentasjon av redaksjonskomiteens innstilling
 13:45 Pause
 Frist for innlevering av forslag til alternative uttalelse
 14:00 Leders tale (LM-4)
 Trine Skei Grande, leder av Venstre
 15:00 Kaffepause
 15:15 Generell politisk debatt (LM-4)
 17:00 Pause
 17:15 Politiske uttalelser (LM-11)
 Prioriteringsdebatt og -vedtak
 18:00 Vedtekter (LM-8)
 Innledning, debatt og vedtak
 19:00 Landsmøteforhandlingene avsluttes

LØRDAG 9. MARS

- 08:00 Frokost på hotellet
 09:00 Politiske uttalelser (LM-11) Arbeid i grupper - bolk 1
 10:25 Pause
 10:40 Politiske uttalelser (LM-11) Arbeid i grupper - bolk 2
 12:00 Lunsj på hotellet
 13:00 Politiske uttalelser (LM-11) Plenumsdebatt og vedtak (inntil to uttalelser)
 13:30 Lokalsamfunn for framtida (LM-10) Innledninger
 14:15 Landsmøtetema 2019: Prinsippprogram (LM-9): Iselin Nybø, leder for prinsippprogramkomiteen, innleder
 14:30 Landsmøtetema 2019: Prinsippprogram (LM-9): Debatt og vedtak 10 liberale prinsipper 15.15 Pause
 15:30 Landsmøtetema 2019: Prinsippprogram (LM-9):
 Debatt og vedtak Venstres historiske og ideologiske tradisjon
 17:30 Valg (LM-14)
 18:00 Landsmøteforhandlingene avsluttes
 20:00 Festmiddag

SØNDAG 10. MARS

08:00 Frokost

09:00 Politiske uttalelser (LM-11) Plenumsdebatt og vedtak

10:30 Kaffepause / utsjekking

11:00 Landsmøtetema 2019: Prinsippprogram (LM-9)

Debatt og vedtak Venstres samfunns mål: Frihet, fellesskap, framtid.

12:15 Kaffepause

12:30 Lokalsamfunn for framtida(LM-10) Plenumsdebatt og vedtak

13:15 Årsmelding 2018 (LM-5)

Regnskap 2018 (LM-6)

Kontingent 2021 (LM-7)

Landsmøtetema 2020 (LM-13)

Innkomne saker (LM-12)

13:50 Avslutning

14:00 Lunsj og hjemreise.

LM-11 Politiske uttalelser (presentasjon innstilling)

Leder i redaksjonsnemnda Petter N. Toldnæs orienterte om innstillingen fra nemnda. Det er kommet inn 69 forslag til uttalelser innen fristen 15. februar. Ytterligere en uttalelse, nr. 70 har kommet inn etter fristen. Denne vil kreve 2/3 flertall i landsmøtet for å tas opp til behandling.

Redaksjonskomiteén har innstilt seks uttalelser til realitetsbehandling. I henhold til den foreslåtte forretningsorden behandles uttalelsene i to ulike bolker á tre parallellsesjoner, samtidig som uttalelsene om lokalsamfunn for framtida (LM-10). Det vil si at det til sammen blir to ganger fire parallellsesjoner. Redaksjonskomiteén fremmer også forslag (se under side 11) om hvilke uttalelser som skal behandles i den enkelte parallellsesjone.

Redaksjonskomiteén fremmer seks forslag til hvilke uttalelser som skal behandles:

A - Grønn næringsvekst er framtida (Basert på uttalelse nr. 1)

B - En skole som løfter alle elever (Basert på uttalelse nr. 62, med elementer fra uttalelsene nr. 17 og 20)

C - Fiskeri og havbruk for framtida (Basert uttalelse nr. 50)

D - Venstre vil gi flere rett til gratis tannbehandling (Basert på uttalelse nr. 15, med elementer fra uttalelsene nr. 14)

E - Gjør BPA mer brukerstyrt (Basert på uttalelse nr. 39)

F - Nei til digital masseovervåkning (Basert på uttalelse nr. 59)

Forslag til alternative uttalelser satt opp mot redaksjonskomiteens innstilling:

Innstilling A forslag 25, 26

Innstilling B ingen

Innstilling C forslag 23,

Innstilling D forslag 22, 33, 67

Innstilling E alternativ 3,

Innstilling F ingen

Forslag antall behandlede uttalelser:

Forslag 7 uttalelser

.

LM-4: Leders tale

8.mars taler

Iselin Nybø introduserte Berit Svendsen på video og Sunniva Rose med foredrag på kvinnedagen.

Hovedtale

Trine Skei Grande talte til forsamlingen <https://www.venstre.no/artikkel/2019/03/08/trines-tale-til-venstres-landsmote-2019/>

LM 4 Generell politisk debatt

Tidspunkt: Fredag 15.30-17.00.

Taletid: 2 minutter og 30 sekunder.

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Sondre Hansmark (10 min.)	191	Leder i Unge Venstre
2	Astrid Knutsen Hårstad, Leder (5 min.)	204	Leder i Venstrekvinnelaget
3	Amanda H. Rygg, Leder (5 min.)	207	Leder for Liberale studenter
4	Guri Melby	4	Sentralstyret
5	Bjørn Ola Holm	156	Trøndelag
6	Gunhild Berge Stang	140	Sogn og Fjordane
7	Konstanse Løfors	201	Unge Venstre
8	Hallstein Bjercke	52	Oslo
9	Eirik Bøe	24	Viken Venstre
10	Beate Johnsen	104	Agder
11	Jan Erik Søndeland,	121	Rogaland
12	Ragnhild Helseth,	146	Møre og Romsdal
13	Mirnesa Balagic	17	Viken
14	Torgeir Anda	10	Landsstyret
15	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
16	Karin Virik	91	Vestfold
17	Julie Andersland	126	Hordaland
18	Jørn Martinussen	176	Nordland
19	Ola Elvestuen	2	Sentralstyret
20	Elisabeth Holter-Skøyen	29	Viken
	Replikk: Finn Erik Blakstad	20	Viken
21	Marit Vea	68	Oslo
22	Anton Dahl	183	Troms og Finnmark
23	Geir Angeltveit	127	Hordaland
24	Maud Vestnes	47	Viken
25	Tove Eivindsen	159	Trøndelag
26	Pål Koren Pedersen	108	Agder
27	Abid Raja	12	Landsstyret
28	Stig Vaagan	77	Hedmark
29	Trine Jørgensen Dahll	95	Telemark
30	Ida Gudding Johnsen	5	Sentralstyret
31	Irene Dahl	180	Troms og Finnmark
32	Anna Dåsnes	54	Oslo
33	Terje Rønning	84	Oppland
34	Terje Aunevik	210	Svalbard
35	Sveinung Rotevatn	6	Sentralstyret
36	May Britt Vihovde	123	Rogaland
37	Terje Breivik	3	Sentralstyret

Fullmaktsnemnd ved Inger Noer innstilte på å godkjenne 210 delegater.

Vedtak: 210 delegater godkjennes

LM-11 Politiske uttalelser (prioritering og vedtak)

Taletid: 2 minutter

Antallsdebatt:

Følgene tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	
1	Boye Bjerkholt	19	Forslag 8 uttalelser
2	Odd Einar Dørum:	13	Forslag 6-7 uttalelser
3	Geir Andersland:	126	Replikk
4	Odd Einar Dørum:	13	Svarreplikk

Forslag: 6, 7 eller 8 uttalelser

Avstemming

- 1. avstemming : Forslag 6 uttalelser mot 7 uttalelser. Resultat 7 stemmer
- 2. avstemming: Forslag 7 uttalelser mot 8 uttalelser. Resultat 7 stemmer

VEDTAK:

Det ble vedtatt å behandle 7 uttalelser.

Prioriteringsdebatt

Følgende forslag fra Redaksjonsnevnda og innkommende forslag fra landsmøtet ble foreslått til behandling:

A - Grønn næringsvekst er framtida mot alternative forslag: 25 og 26

B - En skole som løfter alle elever mot alternative forslag: 32

C - Fiskeri og havbruk for framtida mot alternative forslag: 23 og 41

D - Venstre vil gi flere rett til gratis tannbehandling mot alt. forslag: 10, 22, 25, 33,54 og 67

E - Gjør BPA mer brukerstyrt mot alternative forslag: 3 og 69

F - Nei til digital masseovervåking.

G- Ta vare på folk på flukt.

Følgende tok ordet

	Navn	Delegatnr.	Fylke/posisjon
1	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
2	Geir Kjell Andersland	126	Hordaland
3	Kari Grindvik	151	Møre og Romsdal
	Torgeir Anda	10	Landsstyret
	Anja Johansen	173	Norland
4	Ann Marie Gutierrez:	206	NVK
5	Carl Erik Grimstad		STG
6	Amanda Haugnes Rygg	207	NLSF
7	Hans Christian Voldstad	70	Oslo
8	Grunde Almeland		STG
	<i>Taletid satt til 1,5 minutt</i>		
9	Per Torbjørnsen	122	Rogaland
10	Magnus Bangum	50	Oslo
11	Terje Breivik	3	Sentralstyret
12	Catrine Fladsrud Vold	69	Oslo
	<i>Taletid satt til 1 minutt</i>		

13	Alfred Bjøro	141	Sogn og Fjordane
14	Geir Kjell Andersland	126	Hordaland
15	Roger Granum	79	Oppland
16	Irene Dahl	180	Troms og Finnmark
17	Sondre Hansmark	191	NUV
18	Marcus Holst Pedersen	28	Viken
19	Boye Bjerkholt	19	Viken
20	Torgeir Fossli	93	Telemark
21	Henning Nilssen	89	Vestfold
22	Suzy Haugen	88	Vestfold
23	Peder Sunde	90	Vestfold
24	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
25	Ragnhild Helseth	146	Møre og Romsdal
26	Karin Virik	91	Vestfold
27	Inger Noer	15	Landsstyret

Hilsningstale

Ingrid Skjoldvær, nestleder i Folkeaksjonen LoVeSe
Gave overrekkes av: Ola Elvestuen

Avstemming og vedtak

Innstilling A - Grønn næringsvekst er framtida

Alternative forslag: 25 og 26

Avstemming: 25 og 26 settes opp mot hverandre. Resultat: 26 videre.

Avstemming: 26 mot innstilling.

Resultat: Innstilt uttalelse A vedtatt behandlet

Innstilling B - En skole som løfter alle elever

Alternative forslag: 32

Avstemming: 32 mot innstilling.

Resultat: Innstilt uttalelse B vedtatt behandlet

Innstilling C - Fiskeri og havbruk for framtida

Alternative forslag: 23, 41

Avstemming: 23 mot 41. Resultat 23 går videre.

Avstemming: 23 mot innstilling.

Resultat: Innstilt uttalelse C vedtatt behandlet

Innstilling D - Venstre vil gi flere rett til gratis tannbehandling

Alternative forslag: 10, 22, 25, 33, 54 og 67

Avstemming: 10 mot 25, resultat 25 går videre.

Avstemming: 22 mot 25, resultat 25 går videre.

Avstemming: 25 mot 67, resultat 25 går videre.

Avstemming: 33 mot 54, resultat 54 går videre.

Avstemming: 25 mot 54, resultat 25 går videre.

Avstemming: 25 mot innstilling.

Resultat: Innstilt uttalelse D vedtatt behandlet

Innstilling E - Gjør BPA mer brukerstyrt

Alternative forslag: 3 og 69

Avstemming: 3 mot 69, resultat 3 går videre.

Avstemming: 3 mot innstilling.
Resultat: Innstilt uttalelse E vedtatt behandlet

Innstilling F - Nei til digital masseovervåkning
Alternative forslag: ingen.
Resultat: Innstilt uttalelse F vedtatt behandlet

Innstilling G- Ta vare på folk på flukt
Alternative forslag: 3 og 41
Avstemming: 3 mot 41, resultat 3 går videre.
Avstemming: 3 mot innstilling.
Resultat: Innstilt uttalelse G vedtatt behandlet

Program parallellsesjoner neste dag:

Parallellsesjon 1 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).
Sted: Landsmøtesalen
Lokalsamfunn for framtida - Venstres syv prinsipper for god by- og stedsutvikling
Lokalsamfunn for framtida - Levende lokalsamfunn i heile landet

Parallellsesjon 2 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).
Sted: Hell Amfi 1
A - Grønn næringsvekst er framtida (Basert på uttalelse nr. 1)
B - En skole som løfter alle elever (Basert på uttalelse nr. 62, med elementer fra uttalelsene nr. 17 og 20)

Parallellsesjon 3 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).
Sted: Hell Amfi 2
C - Fiskeri og havbruk for framtida (Basert uttalelse nr. 50)
D - Venstre vil gi flere rett til gratis tannbehandling (Basert på uttalelse nr. 15, med elementer fra uttalelse nr. 14)

Parallellsesjon 4 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).
Sted: Stiklestad
E - Gjør BPA mer brukerstyrt (Basert på uttalelse nr. 39)
F - Nei til digital masseovervåkning (Basert på uttalelse nr. 59).
G- Ta vare på folk på flukt (Uttalelse 22)

LM-8 Vedtekter (innledning, debatt og vedtak)

Utvalgsleder Trond Enger innledet. Det ble bestemt at innledning og debatt gjennomføres som planlagt, men at vedtak gjøres lørdag.

Landsstyret ved Terje Breivik informerte om at Landsstyret avviser forslaget og foreslår at saken legges frem på nytt på Landsmøtet 2020. Videre at vi må ha en aktiv votering for å få til vedtektsendring, votering må skje under ett, som en helhet, da det ikke mulig å dele opp forslaget.

Taletid: 2 minutter, ingen replikk
Følgende tok ordet:

Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon

1	Rebecka Borsch:	22	Viken
2	Bjørn Tore Sund	136	Hordaland
3	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
4	Asta Årøen	124	Hordaland
5	Ingvild Wetrhus Thorsvik	11	Landsstyret

Resterende taleliste flyttes til neste dag.
Terje Breivik takket Trond Enger for jobben med vedtektene.

Informasjon: Endringsforslag frist 7. uttalelser er kl. 22.00
Frist endringer prinsippprogram kl. 09.00 i morgen.

Landsmøteforhandlingene avsluttes kl. 19.15

LØRDAG 9. mars:

09:00 Direkte oppmøte og start i parallellsesjoner.

LM-11 Politiske uttalelser (gruppearbeid)

Parallellsesjon 1 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).

Sted: Landsmøtesalen

Referent: Eili Vigestad Berge og Fredrik Carstens

Lokalsamfunn for framtida - Venstres syv prinsipper for god by- og stedsutvikling

Lokalsamfunn for framtida - Levende lokalsamfunn i heile landet

Parallellsesjon 2 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).

Sted: Hell Amfi 1

Referent Håvard Sandvik

A - Grønn næringsvekst er framtida (Basert på uttalelse nr. 1)

B - En skole som løfter alle elever (Basert på uttalelse nr. 62, med elementer fra uttalelsene nr. 17 og 20)

Parallellsesjon 3 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).

Sted: Hell Amfi 2

Referent: Idunn Helle

C - Fiskeri og havbruk for framtida (Basert uttalelse nr. 50)

D - Venstre vil gi flere rett til gratis tannbehandling (Basert på uttalelse nr. 15, med elementer fra uttalelse nr. 14)

Parallellsesjon 4 (lørdag kl. 09:00-10:25 og kl. 10:40-12:00).

Sted: Stiklestad

Referent: Paal Kvassheim

E - Gjør BPA mer brukerstyrt (Basert på uttalelse nr. 39)

F - Nei til digital masseovervåkning (Basert på uttalelse nr. 59).

G- Ta vare på folk på flukt (Uttalelse 22)

LM-11 Politiske uttalelser (plenumsdebatt og vedtak)

Informasjon fra ordførerpanelet:

Benkeforslag : (koordinere eventuelle forslag 14), forslag skal sendes ordstyrerbordet.

Følgende uttalelser til behandling i dag resten behandles i plenum søndag:

Uttalelse E: Gjør BPA mer brukerstyrt

Uttalelse F: Nei til digital masseovervåkning

Innstilling E: Gjør BPA mer brukerstyrt

Endringsforslag 105: Trukket

Endringsforslag 106:

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Terry Gabo	88	Vestfold

Votering forslag 106: Forslaget vedtatt

Votering hele forslaget: Vedtatt med ovenstående endring

Innstilling F: Nei til digital masseovervåkning

Endringsforslag 113:

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	
1	Erik Iversen	163	For
2	Sondre Hansmark	191	Mot
3	Arild Raftevoll	133	For

Votering forslag 113: Forslaget falt

Endringsforslag 114:

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	
1	Odd Einar Dørum	13	For
2	Arild Raftevoll	133	Mot

Votering forslag 114: Forslaget vedtatt

Votering hele forslaget: Vedtatt med ovenstående endring

Endringsforslag innstilt i blokk

Forslag: 107,109,110,111,115 og 118

Votering av blokk: Vedtatt

Endringsforslag avvist i blokk

Forslag: 108, 112 116 og 117

Votering av blokk: Forslagene avvist

Informasjon fra ordstyrerbordet:

Senere i programmet ble det gjort en rettelse i dagsorden.

Feil votering i innstilling F til politiske uttalelser. Dissens i innstillingen ble ikke behandlet

Dissens skal voteres over og det ble åpnet for 2 innlegg for og to mot

Se dissens Side 63 i Møtebok , linje 283 til 285

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	
1	Peter N. Toldnæs	7	Mot

2	Sondre Hansmark	191	For
3	Heine Johansen	1	Mot
4	Grunde Almeland	STG	For

Votering dissens: Dissensen falt.

Votering hele forslaget: Vedtatt

LM-10 Lokalsamfunn for framtida (innledning)

Se « Levende lokalsamfunn i hele landet » s. 212 i Møteboken

Se «Endringsforslag til Lokalsamfunn for framtida»

Innledning:

Atle Hamar og Ola Elvestuen innledet om tema.

Sofasamtale med Ann Helen Skånes og deltagere:

- Hallstein Bjercke
- Solveig Schytz
- Jan Erik Søndeland
- Gunhild Berge Stang
- Anja Johansen
- Jacob Handegaard

LM-8 Vedtekter fortsettelse (innledning, debatt og vedtak)

Taleliste fortsetter fra dagen før:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
6	Solveig Schytz	8	Landsstyret
7	Per A. Thorbjørnsen	122	Rogaland
8	Haakon Riekeles	62	Oslo
	Replikk: Finn Erik Blakstad Svar:	20	Viken
	Haakon Riekeles	62	Oslo
9	Arjo van Genderen	16	Viken
	Replikk: Odd Einar Dørum Svarreplikk:	13	Landsstyret
	Arjo v.Genderen	16	Viken
10	Boye Bjerkholt	19	Viken
11	Marthe Strickert	156	Trøndelag
	Replikk: Petter N. Toldnæs	7	Sentralstyret
	Svarreplikk: Marthe Strickert	156	Trøndelag
12	Grete Line Simonsen	135	Hordaland
	Replikk: Terje Breivik Svarreplikk:	3	Sentralstyret
	Grete Simonsen	135	Hordaland
13	Gøril Bjerkhol Havro	58	Oslo
14	Håvard Urkedal	155	Møre og Romsdal
	Replikk: Haakon Riekeles	62	Oslo
15	Carl-Erik Grimstad sluttinnlegg		Vedtektskomiteen

Dørene stenges før votering over vedtektene:

Telling: 201 stemmeberettigede i salen, 134 må stemme for å vedta forslaget.

Vedtektene krever aktiv votering for hele innstillingen for å bli vedtatt.

Vedtak vedtektsendring

Utvalgets innstilling del 1:

Landsmøtet vedtar det helhetlige forslag til nye vedtekter for Venstre

Votering forslag mot: 65

Votering forslag for: 136
Vedtektensendringen er vedtatt.

Utvalgets innstilling del 2:

Vedtektene som gjelder landsstyrets størrelse og sammensetning gjøres gjeldende fra 1. januar 2020.

Votering forslag mot: 7
Votering forslag for: 194
Forslaget er vedtatt.

Utvalgets innstilling del 3:

Endring med landsmøte hvert annet år iverksettes fra etter stortingsvalget i 2021.

Votering forslag mot: 0
Votering forslag for: 201
Forslaget er vedtatt.

LM-9 Landsmøtetema 2019 (Prinsippprogram innledning)

Videopresentasjon.

Iselin Nybø, leder for prinsippprogramkomiteen innledet om landsmøtetemaet.

LM-9 Landsmøtetema 2019 (debatt og vedtak 10 liberale prinsipper)

Endringsforslag: 10-liberale prinsipper.

Til behandling: Endringsforslag 7, 8 og 9

Følgende tok ordet til behandling av forslagene under ett:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Arjo van Genderen	16	Viken
2	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
3	Sveinung Rotevatn	6	Sentralstyret
4	Replikk: Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
	Svarreplikk: Inger Noer	15	Landsstyret

Avstemming

Utvalgets innstilling mot forslag 7: Resultat forslag 7 avvises.

Utvalgets innstilling mot forslag 8: Resultat forslag 8 avvises.

Utvalgets innstilling mot forslag 9: Resultat forslag 9 avvises.

Utvalgets innstilling vedtatt.

Hilsningstale fra Stjørdal

Leif Eggen, kommunestyrerepresentant

Endringsforslag: 10-liberale prinsipper fortsettelse.

Til behandling: Endringsforslag 13, 34, 39, 40 og 45

Følgende tok ordet til behandling av forslagene under ett:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Geir Kjell Andersland	126	Hordaland
2	Sveinung Rotevatn	6	Sentralstyret
3	Karin Virik	85	Vestfold

4	Replikk til Sveinung Marit Vea Svarreplikk: Sveinung Rotevatn	13 6	Landsstyret Sentralstyret
5	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
6	Julia Anh Thu Ølmheim	72	Oslo
7	Geir Kjell Andersland	126	Hordaland

Avstemming

Utvalgets innstilling mot forslag 13: Resultat forslag 13 avvises.

Utvalgets innstilling mot forslag 34: Resultat forslag 34 avvises.

Utvalgets innstilling mot forslag 39: Resultat forslag 39 avvises.

Utvalgets innstilling mot forslag 40: Resultat forslag 40 vedtas

Utvalgets innstilling mot forslag 45: Resultat forslag 45 avvises.

LM-9 Landsmøtetema (debatt og vedtak samfunns mål)

Endringsforslag samfunns mål

Til behandling: 70,71,69,75,78,81,93,97 og feilført endringsforslag politiske uttalelser side 26 tilleggforslag fra Per A. Thorbjørnsen linje 150.

Følgende tok ordet til behandling av forslagene under ett:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Linn Beate Kaald Thoresen	61	Oslo
2	Sveinung Rotevatn	6	Sentralstyret
3	Geir Kjell Andersland	126	Hordaland
4	Inger Noer	15	Forslag 81: Ny setning: Landsmøtet behandler forslaget
5	Julia Anh Thu Ølmheim	72	Oslo
6	Kjartan Alexander Lunde	112	Rogaland
7	Suzy Haugan	89	Vestfold
8	Per A. Thorbjørnsen	122	Rogaland
9	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
10	Arjo van Genderen	16	Viken
11	Malin Sviland	203	NUV
12	Inger Noer	15	Landsstyret

Avstemming

- Utvalgets innstilling mot forslag 70: Resultat forslag 70 avvises.
- Utvalgets innstilling mot forslag 71: Resultat forslag 71 vedtas
- Utvalgets innstilling mot forslag 69: Resultat forslag 69 avvises.
- Utvalgets innstilling mot forslag 97: Resultat forslag 97 avvises.
- Utvalgets innstilling mot forslag 75: Resultat forslag 75 avvises
- Utvalgets innstilling mot forslag 78: Resultat forslag 78 avvises.
- Utvalgets innstilling mot forslag 81 med alternativ tekst fra Inger Noer
Votering: For: 108 Mot: 81 .Resultat forslag 81 avvises.
- Utvalgets innstilling mot forslag 93: Resultat forslag 93 avvises
- Utvalgets innstilling mot forslag Per A. Thorbjørnsen forslag vedtas

Resterende endringsforslag innstilt fra Redaksjonsnemnd behandlet i blokk. Vedtatt tatt inn.

Vedtak:

De innledende kapitlene i prinsippprogram vedtatt med ovenstående endringer.

Ola Elvestuen oppfordring om «vardebrenning» !

Kampanjelansering klær og utstyr

Ola Elvestuen og Sveinung Rotevatn innleder med fakta om bier og biologisk mangfold. Video med Sveinung Rotevatn og Sondre Hansmark som bier. Idunn Helle og Grunde Almeland informerer om klær og rekvisita.

LM-14 Valg

Ingen innkommende forslag

Innstilling gitt fra Landsstyret fra siste møte.

Valgkomité for 2019 – 2021

Det andre og det fjerde ordinære landsmøte i stortingsperioden velges en valgkomité etter forslag fra landsstyret, bestående av leder, åtte medlemmer og fire varamedlemmer, som på det etterfølgende landsmøtet legger frem forslag til valg av sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer samt revisor.

Forslag:

Medlemmer:

Per A. Torbjørnsen (leder)	(Rogaland)
Irene Dahl (nestleder)	(Troms og Finnmark)
Sjur Skjævesland	(Innlandet)
Eva Kvelland	(Agder)
Arjo van Genderen	(Viken)
Gunn Berit Gjerde	(Møre og Romsdal)
Espen Ophaug	(Oslo)

Medlem oppnevnes av NUV

Medlem oppnevnes av NVK

Vedtak:

Forslag til valgkomite ble valgt.

Varamedlemmer:

1. vara: Anne Mette Hjelle (Vestland)
2. vara: Trond Åm (Trøndelag)
3. vara: Karin Virik (Vestfold og Telemark)
4. vara: Arne Ivar Mikalsen (Nordland)

Vedtak: Forslag til varamedlemmer ble valgt

Redaksjonskomité for LM 2020:

Forslag:

Medlemmer:

Solveig Schytz (leder)	(Viken)
Mette Vabø	(Rogaland)
Britt Giske Andersen	(Møre og Romsdal)
Leif Wasskog	(Troms og Finnmark)
Ketil Kjenseth	(Innlandet)

+ 1 fra hver sideorganisasjon med representasjon i landsstyret

1. vara: Gøril Havro Hansen (Oslo)
2. vara: Jacob Handegaard (Agder)

Vedtak: Forslag til redaksjonskomite ble valgt.

LM-5 Årsmelding 2018

Marit Meyer innleder til årsmeldingen

Se side 11 i møteboken

Følgene tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
2	Britt Giske Andersen	147	Møre og Romsdal

Vedtak: Årsmeldingen tas til orientering.

LM-7 Kontingent 2021

Ingen tok ordet

Vedtak: Kontingenten for 2021 forblir uforandret, både for yrkesaktive og ikke-yrkesaktive.

For yrkesaktive blir kontingenten kr. 300,- hvor kontingentsatsene som følger:

- Den sentrale kontingenten for 2021 forblir kr 175,-.
- Fylkeslagskontingenten for 2021 forblir kr 75,-
Lokallagskontingenten for 2021 forblir kr 50,-

For ikke-yrkesaktive blir kontingenten kr. 150,- hvor kontingentsatsene som følger:

- Den sentrale kontingenten for 2021 forblir kr 75,-
- Fylkeslagskontingenten for 2021 forblir kr 50,-
- Lokallagskontingenten for 2021 forblir kr 25,-.

LM-6 Regnskap 2018

Ingen tok ordet.

Vedtak: Regnskapet tas til etterretning

LM-13 Landsmøtetema 2020

Landsstyrets innstilling: Hovedsak for Landsmøtet 2020 blir Prinsippprogram.

Iselin Nybø innledet om temaet.

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Sveinung Rotevatn	6	Sentralstyret
2	Guri Melbye	4	Sentralstyret

Vedtak: Tema for landsmøtet 2020 blir: Prinsippprogram.

LM-12 Innkommende saker

Det er ikke meldt saker innen fristen.

Møtestart søndag utsettes kl. 09.30

Landsmøteforhandlingene avsluttes kl. 18.00

Festmiddag kl. 20.00

Søndag 10. mars:

09:30 Åpning

- Avdøde Ingrid Espelid Hovig og Christian Halse minnes

LM-11 Politiske uttalelser (plenumsdebatt og vedtak)

Debatt: 2 innlegg for 2 innlegg mot, starte med 2,5 minutt pr. innlegg.

Endringsforslag fra parallellsesjonen:

A - Grønn næringsvekst er framtida

Endringsforslag: 25 og 26

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Jan Erik Sønderland	121	Rogaland

Avstemming

Endringsforslag 25: Vedtatt

Endringsforslag 26: Vedtatt

Til behandling innstilte forslag i blokk:

1,2,3,4,5,6,7,8,9,11,12,14,15,18,19,20,21,22,23,27,28,29,30,31,32,34

Endringsforslag blokk: Vedtatt

Til behandling avviste forslag i blokk: 10,13,16,17,24,33,35,36,37

Endringsforslag blokk: avvist

Til behandling hele uttalelsen.

Hele uttalelsen med endringer: Vedtatt

B - En skole som løfter alle elever

Endringsforslag: 39, 40, 45, 46, kulepunkt48, 54, 59, 63 og 84

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	May Britt Døssland	205	NVK
2	Gro Buttingsrud Martnes	35	Viken
3	Guri Melby	4	Sentralstyret
4	Maria- Therese Jensen	31	Viken
5	Karin Virik	85	Vestfold
6	Margrethe Prah Reusch	39	Viken
7	Replikk: Gro Buttingsrud Martnes	35	Viken
	Svarreplikk Margrethe P. Reusch	39	Viken
8	Timo Nikolaisen	36	Viken
9	Haakon Riekeles	62	Oslo
10	Replikk: Guri Melby	4	Sentralstyret
	Svarreplikk: Haakon Riekeles	62	Oslo
11	Håvard Urkedal	155	Møre og Romsdal

Avstemming

Endringsforslag 46 kulepunkt- vedtatt

Endringsforslag 59 kulepunkt- vedtatt

Endringsforslag 59 uten kulepunkt Avstemming 88 stemmer for 109 mot – avvist

Endringsforslag 40+ 84- (skal) avvist

Endringsforslag 45- (vurderer) vedtatt

Endringsforslag 39- (fornuftig) avvist

Endringsforslag: 48 og 63

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Anja Johansen	173	Norland
2	Pål Koren Pedersen	108	Agder
3	Replikk Benedicte Bjørnås Svarreplikk: Pål Koren Pettersen	183 108	Troms og Finnmark Agder
4	Gøril Bjerkhol Havro	58	Oslo
5	Marte Sticklert	156	Trøndelag
6	Replikk Petter N.Toldnæs Svarreplikk Marte Stickert	7 156	Sentralstyret Trøndelag

Avstemming

Endringsforslag 48 - avvist

Endringsforslag 53 - vedtatt

Endringsforslag: 54

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Konstanse Løfors	201	NUV
2	Replikk Ingjerd Thon Hagaseth	82	Oppland
3	Stig Vaagan	77	Hedmark
4	Replikk Malin Sviland Svarreplikk Stig Vaagan	203	UV Hedmark
5	Annamaria Guterrez	206	NVKL
6	Anna Dåsnes	54	Oslo
7	Replikk Anja Johansen Svarreplikk Anna Dåsnes	173 54	Nordland Oslo
8	Trine Skei Grande	1	Sentralstyret
9	Hege Eriksen Nordbøe	118	Rogaland
10	Replikk Erik Iversen Svarreplikk Hege E. Nordbøe	164 118	Trøndelag Rogaland

Avstemming

Endringsforslag 54 - vedtatt

Til behandling innstilte forslag i blokk: 38,43,44,50,51b,66,70,73,75,76,79,81,82 og 83

Endringsforslag blokk: Vedtatt

Til behandling avviste forslag i blokk:

41,42,47,49,51,52,53,55,56,58,60,61,62,64,65,67,68,69,71,72,74,77,78,80

Endringsforslag blokk: avvist

Til behandling hele uttalelsen.

Hele uttalelsen med endringer: Vedtatt.

C – Fiskeri og havbruk for framtida

Endringsforslag: 87b og 99

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Andre Skjelstad		Trøndelag
2	Haakon Riekeles	62	Oslo

3	Replikk Bjørn Ola Holm Replikk Sveinung Rotevatn Svarreplikk Haakon Riekeles	163 6 62	Trøndelag Sentralstyret Oslo
4	Gunnhild Berge Stang	140	Sogn og Fjordane
5	Replikk Gøril Bjerkhol Havro Svarreplikk Gunnhild B. Stang	58 140	Oslo Sogn og Fjordane
6	Petter N. Toldnæs	7	Sentralstyret
7	Replikk Odd Einar Dørum Replikk Tove Eivindsen	13 159	Landsstyret Trøndelag
	Innføring av 2 minutter innlegg Innføring 1 minutt replikk		
9	Pål Farstad	150	Møre og Romsdal
10	Replikk Haakon Riekeles Svarreplikk Pål Farstad	62 150	Oslo Møre og Romsdal
11	Solveig Schytz	8	Landsstyret
12	Replikk Alfred Bjøro	141	Sogn og Fjordane
13	Abid Q. Raja	12	Landsstyret
14	Replikk Gøril Bjerkhol Havro Svarreplikk Abid Q. Raja	58 12	Oslo Landsstyret
15	Tord Hustveit	30	Viken
16	Replikk Alfred Bjørlo Svarreplikk Tord Hustveit	141 30	Sogn og Fjordane Viken

Avstemming

Endringsforslag 87b- avvist

Endringsforslag 99- avvist

Dissens endringsforslag 87b- vedtatt

Til behandling innstilte forslag i blokk: 89,90,91,92,96 og 98

Endringsforslag blokk: Vedtatt

Til behandling avviste forslag i blokk: 85,86,87,93,94 og 95 + trukket forslag 88

Endringsforslag blokk: avvist

Til behandling hele uttalelsen

Hele uttalelsen med endringer: Vedtatt.

G- Ta vare på folk på flukt.

Informasjon : Ett innlegg for og ett innlegg mot

Endringsforslag: 2 og 4 (etter fristen)

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Per A. Thorbjørnsen	122	Rogaland

Avstemming

Endringsforslag 2- vedtatt

Endringsforslag(tilleggforslag 4 etter fristen) 4- vedtatt

Endringsforslag: 5 og 4

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Tord Hustveit	30	Viken

Avstemming

Endringsforslag 5- vedtatt

Endringsforslag 4- avvist

Endringsforslag: 8, 9, 9b og 11

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegatnr.	Fylke/posisjon
1	Julia Anh Thu Ølmheim	72	Oslo

Avstemming

Endringsforslag 8- avvist

Endringsforslag 9- avvist

Endringsforslag 11- Telling gav flertall og forslaget er vedtatt

Endringsforslag 9b- vedtatt

Tilleggsforslag 3 –innkommet etter fristen

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Geir Kjell Andersland	126	Hordaland

Avstemming

Tilleggsforslag-vedtatt

Til behandling innstilte forslag i blokk: 1b, 7b,12,13 og 14

Endringsforslag blokk: Vedtatt

Til behandling avviste forslag i blokk: 1,2b,3,6,7,10,14b,15

Endringsforslag blokk: avvist

Til behandling hele uttalelsen.

Hele uttalelsen med endringer: Vedtatt

Pauseinnslag:

Kristin Marken- reklamerer for å bli Venstrevenn.

D - Venstre vil gi flere rett til gratis tannbehandling

Endringsforslag: 100 (stryke gratis) og 101 (på sikt gratis og med egenandel).

Følgende tok ordet.:

	Navn	Delegatnr.	Fylke/posisjon
1	Carl-Erik Grimstad		STG
2	Terje Breivik	3	Sentralstyret
3	Replikk Carl-Erik Grimstad		STG
4	Inger Noer	15	Landsstyret
5	Replikk Carl- Erik Grimstad		STG
6	Celina Kristoffersen	198	NUV
7	Cathrine Hall	100	Agder
	Gro Buttingsrud Martnes	35	Viken
9	Ragnhild Helseth	146	Møre og Romsdal
10	Replikk Haakon Riekeles	62	Oslo
11	Marcus Holst-Pedersen	28	Viken

12	Sveinung Rotevatn	6	Sentralstyret
13	Replikk Carl-Erik Grimstad	-	STG
	Svarreplikk Sveinung Rotevatn	6	Sentralstyret

Avstemming

Innstilling settes opp mot 101. (Gratis mot gratis og med egenandel) 101 innstilt
Endringsforslag 100 settes opp mot 101- Avstemming: 100 vedtatt med 110 stemmer.

Til behandling innstilte forslag i blokk: 102 og 103

Endringsforslag blokk: Vedtatt

Til behandling avviste forslag i blokk: 104

Endringsforslag blokk: avvist

Til behandling hele uttalelsen.

Hele uttalelsen med endring: Vedtatt

LM-10 Lokalsamfunn for framtida (debatt og vedtak)

Endringsforslag 20 og 43 trekkes

Endringsforslag: 85 og 104.

Følgende tok ordet:

	Navn	Delegat nr.	Fylke/posisjon
1	Atle Hamar		Regjeringen gjest
2	Benedicte Bjørnås	183	Troms og Finnmark
3	Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
4	Replikk Gard Løken Frøvoll	199	NUV
	Svarreplikk Odd Einar Dørum	13	Landsstyret
5	Anne Breivik	195	NUV
6	Replikk Mats Hansen Svarreplikk	175	Nordland
	Anne Breivik	195	NUV
7	Eivind Brenna	83	Oppland
	Kari Grindvik	151	Møre og Romsdal
9	Suzy Haugan	89	Vestfold
10	Peder Sunde	91	Vestfold
11	Jon Gunnes	160	Trøndelag
12	Jon Arvid Eik	114	Rogaland
13	Finn Erik Blakstad	20	Viken
14	Anne Margrethe Larsen	105	Agder
15	Ola Elvestuen	2	Sentralstyret

Avstemming

Strykningsforslag 85- avvist

Strykningsforslag 104- avvist

Til behandling innstilte forslag i blokk:

49,71,72,73,74,75,77,78,79,80,81,83,91,93,95,96,97,98,103,105,106,107,108,109,110,111,113,114,115,116,117,118,119,120,121,122,123,124,125,126,128,129,130,133,134 og forslag fra Kjersti Vevatne fra hefte med endringsforslag til de politiske uttalelsene

Endringsforslag blokk: Vedtatt

Til behandling avviste forslag i blokk:

69,70,76,82,84,86,87,88,89,90,92,94,99,100,101,102,112,127,131,132,135

Endringsforslag blokk: avvist

Til behandling hele uttalelsen.

Hele uttalelsen med endringer: Vedtatt.

VEDTAK: Hele dokumentet «Levande lokalsamfunn i heile landet» ble vedtatt
Dokumentet ligger som vedlegg til møteboken.

Terje Breivik:

Han ga informasjon om besøksreiser- landsomfattende turne. Oppfordring til å få innspill.

Avslutning

Leder Trine Skei Grande avslutter landsmøtet.

Landsmøtet avsluttes med lunsj og hjemreise kl. 14.00

Vedlegg

1. Vedtatt politiske uttalelser
2. Vedtatt Lokalsamfunn for framtida
3. Vedtatt Prinsippprogram
4. Vedtatt Vedtektsendring

1-Politiske uttalelser

Grønn vekst er framtida

Venstre vil rigge Norge for en grønn framtid. For å få til det må vi tenke nytt. Norge kan bli en verdensleder på grønn teknologi og grønne bærekraftige forretningsmodeller. For at det skal skje må det offentlige spille på lag med næringslivet. Sammen får vi til en grønn framtid.

For å redde kloden vår fra ekstremvær, tap av biologisk mangfold og havforsuring, må alle land redusere utslippene av CO2. Klimakampen er dagens viktigste utfordring. Vi har blitt rike på fossil energiutvinning. Nå skal vi gjennom en betydelig omstilling. Det vil bli krevende, men skaper også store muligheter, både for samfunnet og for næringslivet. Norge er godt posisjonert til å ta en lederrolle i utviklingen av løsningene for nullutslippssamfunnet. Vi kan bygge et hjemmemarked som igjen kan gi oss konkurransekraft internasjonalt. Slik kan vi kutte utslipp, skape nye jobber og oppnå grønn vekst.

Norsk næringsliv ønsker strengere miljøkrav. Men det kreves en kraftig omstilling på mange fronter. Med dagens takt i utslippsreduksjon når vi ikke utslippsmålene i Parisavtalen. Ett av myndighetens viktigste bidrag til grønn vekster er å stille strenge klima- og miljøkrav.

Det gjør at grønn teknologi raskere får et marked og kan oppnå lønnsomhet. På vårt beste har Norge vært i front og sett mulighetene tidlig. Det gjorde vi med oljen, fisken og i verdenshandelen. Nå kan vi gjøre det i klimakampen.

Etableringen av fornybarfondet Nysnø var en milepæl i norsk næringspolitikk og for det grønne skiftet. Nysnø har allerede gjennomført de første investeringene i lovende norske selskaper innen klimavennlig energiteknologi. Nå må fondet sikres en forutsigbar opptrapping av årlig tilført kapital, slik at investeringene i nye grønne arbeidsplasser kan fortsette for fullt.

Vi må gjøre det mer attraktivt å satse på grønne ideer, og vi må sette miljøstandarder som gir norske bedrifter et fortrinn på verdensmarkedet. Venstre er stolt over å ha fått

på plass en rekke støtteordninger som støtter opp under næringslivet, men ordningene må samordnes, forenkles og utvides.

Venstre vil:

- ✓ At offentlig sektors innkjøpsmakt skal brukes til å akselerere grønn vekst og stimulere til innovasjon og grønn teknologiutvikling.
- ✓ Stille strenge klima- og miljøkrav i alle offentlige anskaffelser.
- ✓ Etterspørre nullutslippsløsninger der det er mulig.
- ✓ Satse på teknologiutvikling og implementering av nullutslippsløsninger innen tungtransport
- ✓ Bruke inntekten fra økt CO₂-avgift til å få fart på grønn næringsutvikling og grønt skatteskifte
- ✓ Trappe opp CO₂-avgiften for alle sektorer hvert år fra 2020, og minst doble denne innen 2025.
- ✓ Innføre en flat CO₂-avgift for alle sektorer.
- ✓ Utrede og vurdere CO₂-toll på import av varer som ikke er priset for klimagassutslipp.
- ✓ Tilføre Nysnø et kapitalbeløp i milliardklassen i statsbudsjettet for 2020.
- ✓ Sikre en forutsigbar opptrapping av årlig tilført investeringskapital for Nysnø frem mot en total på 20 milliarder kroner innen 2024.
- ✓ Forenkle og samordne kapitalstøtteordningene, slik at det blir enklere å finansiere de gode grønne ideene. Gjennomgå alle støtteordninger for å sikre at de kommer i tillegg til privat kapital og ikke istedenfor. Gradvis fjerne skattefordelene for petroleumsnæringen.
- ✓ Gjøre grønne finansieringsordninger bedre kjent.
- ✓ Øke tempoet for utbygging av infrastruktur for nullutslippsløsninger.
- ✓ Etablere bedre ordninger for å få ogds over på bane.
Sikre 50-50-fordelingen på investeringer mellom vei og jernbane, jamfør Granavolderklæringen, og gjennomføre utredninger av høyhastighetstog

En skole som løfter alle elever

En av våre viktigste oppgaver er å sikre alle muligheten til en god utdanning. Kunnskap og kompetanse utgjør viktige grunnlag for demokrati, verdiskapning og god livskvalitet. En god skole myndiggjør enkeltmennesket.

Formidling av verdier, kunnskap og ferdigheter er blant skolens viktigste oppgaver. Skolen skal være en arena for læring, mestring og utvikling. På skolen skal alle få utfolde seg og dyrke sine interesser. Mangfold er en enorm styrke for samfunnet, og dette må reflekteres i skolen.

Utdanning er det beste tiltaket som finnes mot fattigdom. Det virker sosialt utjevne, og skaper muligheter for elever med ulike forutsetninger og ulike bakgrunn. Dessverre lykkes ikke norske skoler godt nok i å utjevne sosiale forskjeller. Stoltenbergutvalget er den siste utredningen som fremhever svakhetene i dagens utdanningssystem. Den viser at det finnes betydelige forskjeller i den norske skolen. Elever som har foreldre med lav utdanning oppnår i snitt 5,9 grunnskolepoeng mindre enn de på andre siden av skalaen. Gutter oppnår 4,6 poeng mindre enn jentene.

Venstre mener at vi ikke har lyktes før alle elever har de samme mulighetene i skolen. Det skal ikke ha noe å si for en elevs fremtid om eleven er gutt eller jente, heter Ola eller Ali, eller hva slags utdanning foreldrene har.

Utvalget peker blant annet på at ikke alle elever blir skolemodne til samme tid. Alle barn er forskjellige, og fleksibel skolestart er et av flere virkemidler som kan sikre at barna i større grad starter på skolen når de er klare for det. I Granavolden-erklæringen åpnes det for at kommunene skal få mulighet til å prøve ut ulike modeller for fleksibel skolestart, og denne muligheten ønsker Venstre å gripe lokalt. Venstre er også glad for at det kommer

en gjennomgang av seksårsreformen. Det er viktig at denne evalueringen ses i sammenheng med revideringen av læreplanene.

Stoltenbergutvalget påpeker også at de barna med mest behov for å få stimulert språklige og sosiale ferdigheter, i liten grad deltar i frivillige aktiviteter i barnehager som fremmer de ferdighetene. Venstre vil at rammeplanen for barnehagen presiserer at aktiviteter i barnehagen som fremmer kommunikasjon og språkutvikling må inkludere alle barn. Venstre vil også følge opp utvalgets anbefaling om en mer variert skoledag, med mer fysisk aktivitet innimellom eller som en del av undervisningen, særlig for de minste barna.

Skolemåltidet fremheves av fagmyndighetene som et godt tiltak mot sosial ulikhet i helse. Venstre ønsker å legge til rette for optimal situasjon for læring. Et enkelt brødmåltid eller grøt skan være en god start på skoledagen. Alle norske kommuner burde vurdere hvordan de kan tilby minst ett måltid mat i løpet av skoledagen.

En bedre tilrettelagt skolehverdag bidrar til læring og motivasjon. Når elevene får lære om det de selv er interessert i, vil flere kunne oppleve gleden ved læring. Derfor sier Venstre ja til å gi elever mer frihet til å tilpasse sin skolehverdag. Alle ungdomsskoler bør tilby fem valgfag fra 8. klasse, og på sikt bør det tilbys like mange valgfag fra 5. klasse. For å sikre valgfrihet også ved mindre skoler, vil Venstre supplere skoletilbudet med et nettbasert undervisningstilbud. Det bør samtidig systematisk kartlegges hvilke effekter valgfag har for elevenes motivasjon og skoleresultater. Venstre vil også gjøre det lettere for den enkelte skole å opprette egne valgfag, gjerne praktiske.

Jo eldre elevene blir, jo større frihet bør de få til å ta valg om sin egen utdanning. Fritt skolevalg er et godt liberalt prinsipp, som gir ungdommer mulighet til å reflektere over egen fremtid og velge selv hvor de vil gå på skole. Derfor sier Venstre tydelig ja til fritt skolevalg. Alle elever skal være omfattet av en reisetidsgaranti.

Elever i studieforbereende utdanningsprogrammer bør også gis langt større mulighet til å bestemme over innholdet i utdanningen sin. Alle elever må ha basisfagene norsk, engelsk, matematikk, samfunnsfag og historie, men utover det bør elevene gis større frihet over egen timeplan. Elever som ønsker å ta høyere utdanning, men som strever med de mest teoritunge fagene, bør få mulighet til å velge en annen sammensetning enn i dag. Samtidig bør elever som liker teoretisk læring, men ønsker å bruke mer tid på å fordype seg i ett fagområde, få muligheten til å velge slik. Venstre ønsker en studiepoengsmodell som gir flere muligheter til å velge, samtidig som rommet for å bruke lenger tid på å fullføre må bli større.

Venstre vil:

- ✓ At kommunene skal ta i bruk muligheten til å prøve ut ulike modeller for fleksibel skolestart.
- ✓ Elever i studieforbereende utdanningsprogrammer bør gis langt større mulighet til å bestemme over innholdet i utdanningen sin.
- ✓ Elever på studieforbereende som i løpet av videregående eller de første årene etter fullført skolegang ønsker å bytte til yrkesfag bør få rett til å ta yrkesfaglig påbygging.
- ✓ At alle skoler skal tilby minimum fem valgfag fra 8. klasse, der det er mulig å gjennomføre ut fra elevgrunnlag.
- ✓ Ordningen med valgfag i grunnskolen gjennomgås med sikte på å gi elevene større frihet over egen skolehverdag, blant annet gjennom å innføre valgfag fra 5. klasse og gjøre valgfag til en større del av timeplanen
- ✓ Gjøre det lettere for den enkelte skole å opprette egne valgfag, gjerne praktiske, som valgfag.
- ✓ At Venstres fritidskort innføres innen 2020
- ✓ Ha nasjonalt fritt skolevalg i videregående skole
- ✓ Ha en studiepoengsmodell for studieforbereende linjer i videregående skole, og legge til rette for at elever kan gjennomføre skoleløpet på to, tre eller fire år
- ✓ Styrke skolehelsetjenesten i grunnskolen og videregående skole

- ✓ Endre opplæringsloven slik at retten til skole for asylsøkere gjelder fram til utreisedato og ikke dato for endelig avslag
- ✓ Prioritere oppfølging av borteboere ved å styrke miljøtejnesten ved skolene.
- ✓ Styrke satsningen på psykisk helse for barn og unge
- ✓ Åpne for valgfag på yrkesfaglige linjer.
- ✓ Gi større mulighet for 1+3-modellen på yrkesfag.
- ✓ Utrede alternativer til dagens eksamensordning.
- ✓ Styrke elevvelferden ved å legge til rette for bygging av nok elevhybler til borteboende elever. For å oppnå dette, må elevhybler ha en tilsvarende finansieringsordning som bygging av studenthybler.
- ✓ Ha nettbaserte skolefag som supplement til skolenes vanlige fagtilbud.
- ✓ Ha flere miljøterapiuter i skolen.

Fiskeri og havbruk for framtida

Havet har gitt Norge mat på bordet, mange arbeidsplasser og skapt store verdier til utvikling av felles velferd i generasjoner. Nå trenger vi flere grønne, bærekraftige og lønnsomme næringer. Fiskeri- og havbruksnæringen vil være en vesentlig bidragsyter til dette.

Fiskeri- og havbruksnæringen er allerede Norges nest største eksportnæring, og kan bli ennå viktigere. Det forutsetter et blått taktskifte med en tydelig grønn profil.

Fiskeressursene må forvaltes godt, forskningen rundt økosystemene i fjord og hav må styrkes, og havbruksnæringen må løse biologiske utfordringer som lakselus. Transporten må bli mer klimavennlig og flyttes fra vei til båt og bane. Venstre vil også legge til rette for at næringen bearbeider mer av fisken i Norge slik at vi kan skape større verdier og flere arbeidsplasser. Det gir muligheter til å utvikle en sterk marin bioindustri basert på restråstoff.

Skal vi nå klimamålene, må CO₂-avtrykket fra global matproduksjon reduseres betydelig. Våre naturgitte fortrinn, ansvarlige forvaltning og avanserte produksjon gjør at norsk fisk og teknologi kan mette stadig flere og dekke den voksende globale etterspørselen for høyverdige proteiner produsert med et lavt CO₂-avtrykk.

Venstre mener at både fiskeriene og havbruksnæringen må gis rammevilkår som sikrer at overskuddet reinvesteres i det kystbaserte næringslivet. Kombinasjonen av strenge miljøkrav og sterke norske og kystbaserte eierskapsmiljø muliggjør et slikt blått taktskifte.

Ny teknologi muliggjør havbruksproduksjon i stadig nye land. Venstre mener Norge må sørge for at det er attraktivt å investere langs norskekysten, og er kritisk til innføring av grunnrenteskatt på fiskeri- og havbruksnæringen. Venstre mener at både nasjonen, kysten og næringen er bedre tjent med at grunnrenten investeres tilbake langs kysten. Venstre har vært en pådriver for at vertskommuner for sjømatnæringen skal få større en del av verdiskapningen. Venstre er derfor positive til å videreføre Havbruksfondet, som i 2018 utbetalte 3,9 milliarder kroner til kommuner, fylker og staten. Venstre vil videreutvikle Havbruksfondet slik at kommunene får mer forutsigbare og årlige inntekter fra ordningen.

Venstre vil:

- ✓ At norsk sjømatnæring skal spille en nøkkelrolle i arbeidet med å gjøre den globale matproduksjonen mer bærekraftig.
- ✓ Øke satsingen på bestandsforskning og forskning på økosystemene i fjord og kyststrøk.
- ✓ Stille strenge miljøkrav til fiskeri- og havbruksnæringen og slik bidra til et grønt skifte som muliggjør en betydelig marin vekst.
- ✓ Iverksette tiltak for nullutslipp fra fiskeflåten, havbruksrederiene og fiskefôrproduksjonen.

- ✓ Videreføre fordelingen mellom kyst- og havfiskeflåten, og landsdelsbindingene i fiske etter torsk i strukturkvoteordningen, samt finne frem til ordninger som gjør at mer av fisken foredles i Norge.
- ✓ Stille krav til innholdet i fiskefôret, herunder restråstoffbaserte råvarer til fordel for arealintensive råvarer, som soya.
- ✓ Legge til rette for at restråvarer og nye marine ressurser bidrar til utviklingen av en sterk marin bioøkonomi.
- ✓ Satse på utbygging av jernbane og havner i hele landet, slik at mer gods kan flyttes fra bil til båt og bane.
- ✓ Sørge for at transporten langs kysten i større grad baseres på hydrogen og el.
- ✓ Satse på sterke eierskapsmiljø som evner å investere i miljøtiltak og utvikling av næringen.
- ✓ Stille strenge miljøkrav ved tildeling av nye oppdrettskonsesjoner og lokalisering av disse, og intensivere forskningen på lukkede anlegg.
- ✓ At lovverk og regelverk må gjennomgås med hensyn på å utvikle en bærekraftig havbruksnæring som tar hensyn til miljøet og sikrer en god fiskehelse og dyrevelferd.
- ✓ Gi havbruksnæringa flere insentiver for god dyrevelferd.
- ✓ Være kritisk til en ekstraordinær særskatt i form av statlig grunnrenteskatt i fiskeri og havbruk, og heller videreutvikle havbruksfondet slik at ordningen gir vertskommunene årlige og forutsigbare inntekter.

Ta vare på folk på flukt

Aldri før har så mange menneske vore på flukt. Rundt 68 millionar har måtte forlate heimane sine fordi dei er forfølgde eller må flykte frå krig og nød. Det er ingen som vel kor i verda dei vert fødd, og det er ingen som vel å verte fødd i krigsherja land. Vi som er fødte i Noreg har vore veldig heldige, og det betyr også at vi har eit ansvar for å hjelpe menneske som ikkje har vore like heldige som oss.

Etter flyktningkrisa har stadig fleire land i Europa valt å stramme inn, og gjere det meir vanskeleg å søke asyl. Venstre meiner at Noreg ikkje må vere med på eit "race to the bottom", der målet er å gjere kvardagen så vanskeleg som mogleg, for å avskrekke folk frå å søke ei trygg hamn i Europa. Vi må føre ein sjølvstendig innvandringspolitikk, som sikrar at folk vert møtt med respekt og får saka si handsama på rett vis.

Barn kan ikkje rå for foreldra sine handlingar. Derfor meiner Venstre at barn sine rettar i asyl- og flyktningssystemet må verte styrka. Bruken av mellombelse opphaldsløyve må stansast, og mindreårige asylsøkarar må få rett både til skulegang og barnehageplass. Venstre meiner den internasjonale flyktningkrisa krev auka innsats og betre ansvarsdeling, spesielt i Europa. Regjeringa må ta initiativ til å samarbeide med EU for å få løyst dei akutte utfordringane i flyktningleirane, spesielt på dei greske øyane.

Venstre meiner Noreg må auke bidraget sitt, og vil samstundes signalisere at vi i ein slik situasjon har både kompetanse og kapasitet til å bosetje fleire.

Rett til helsehjelp er ein ufråvikeleg menneskerett. Dette gjeld også for personar som oppheld seg ulovleg i landet, såkalla papirlause. Deira opphaldsstatus er uvesentleg for deira rett til naudsynt helsehjelp.

I dag har personar utan lovleg opphald i Noreg rett til hjelp straks og til «helsehjelp som ikkje kan vente». Den helsefaglege vurderinga av kva for slags tilstandar som ikkje kan vente, vert ofte blanda saman med at institusjonen ikkje får dekka utgiftene. Dette betyr i praksis at dei papirlause berre har rett til akutt helsehjelp.

Noreg si innskrenking i papirlause sin rett til helsehjelp er i strid med FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettar, artikkel 12. Den fastslår mellom anna

myndighetene si plikt til å «skape vilkår som trygger alle legebehandling og pleie under sykdom».

Rett til helsetenester må gjevast på bakgrunn av individet sitt medisinske behov og Noreg sine internasjonale forpliktingar. Innvandringsregulerande omsyn er uvedkommande i denne samanhengen.

På denne bakgrunn vil Venstre:

- ✓ At rett til naudsynt helsehjelp også skal gjelde for personar utan lovleg opphald i Noreg (såkalla papirlause). Dette kan oppnåast ved å endre forskrift 1255 til Lov om helse- og omsorgstenester
- ✓ At det må opprettast ei finansieringsordning for sjukehus, fastlegar og kommunale helseinstitusjonar, slik at desse kan få refundert utgifter til helsehjelp gjeve til pasientar utanfor folketrygda.
- ✓ Stanse bruken av midlertidige opphaldsløyve til einslege mindreårige asylsøkarar.
- ✓ Gjeninnføre rimelegheitsvilkåret ved vurdering av internflukt
- ✓ Stanse praksisen med å trekke tilbake flyktningstatus på grunn av endra forhold i heimlandet.
- ✓ Avgrense bruken av dagens aldersvurderingspraksis som i stor grad kritiserast for å vere upresis.
- ✓ At alle einslege asylsøkarar under 18 år skal takast hand om av barnevernet.
- ✓ Arbeide for eit forpliktande felles europeisk asyl- og kvotesystem.
- ✓ Gje barn i asylmottak rett til barnehageplass.
- ✓ At asylsøkarar skal ha rett til vidaregåande opplæring.
- ✓ Styrke ordninga med rettleiing ved retur, slik at flest mogleg med avslag forlèt landet frivillig.
- ✓ At asylsøkarar vert gjevne betre moglegheit for kontradiksjon i UNE, og at fleire asylsøkarar med avslag får moglegheit til å forklare seg munnleg for nemnda.
- ✓ Ta i mot det talet overføringsflyktningar som FN's høgkommisær ber Noreg om.
- ✓ Bidra til, i samarbeid med EU, at dei humanitære forholda i flyktningleirar på greske øyer betrast radikalt.
- ✓ Bidra med økonomisk støtte og anna hjelp saman med EU for å sikre raskare sakshandsaming av asylsøknadar.
- ✓ Ta imot fleire asylsøkarar frå greske leirar til handsaming av søknad i Noreg, i samarbeid med Europa.
- ✓ Arbeide for at klimaflyktningar kan oppnå flyktningstatus i Noreg.
- ✓ Ta imot relokaliseringsflyktningar frå EU, i tillegg til kvoteflyktningar.
- ✓ Sikre hørselshemma asylsøkarar, flyktningar og familiegjenforente sine rettar.
- ✓ Innføre hørselsscreening som del av helseundersøkinga for asylsøkarar, flyktningar og familiegjenforente.
- ✓ Krevje at hørselshemma og døve asylsøkarar, flyktningar og familiegjenforente får rett til to tolkar i samtalan sine; ein norsk teiknspråktolk og ein døv fremmedspråkleg teiknspråktolk.

Venstre vil gi flere rett til gratis tannbehandling

Venstre vil utvide og videreutvikle den offentlige tannhelsetjenesten slik at flere får støtte til ordinær tannbehandling og til større inngrep. Rettighetene til sårbare grupper som rusmisbrukere må særleg styrkes. Munnhule og tenner er en del av kroppen og på sikt må tannhelse bli en likeverdig del av folketrygden.

Tenner som gjør det mulig å møte folk med et smil er svært viktig for selvfølelsen, og dårlig tannhelse kan derfor bidra til dårligere livskvalitet. Dårlige tenner kan være både stigmatiserende og sosialt belastende. Når tannhelsen blir dårlig kan det også bidra til dårlig psykisk helse. God tannhelse er derfor et viktig forebyggende helsetiltak.

Det er behov for en videreutvikling av dagens trygdeordninger der stadig flere grupper innlemmes i ulike støtteordninger.

Ifølge tall fra SSB utsetter mange lavtlønnede tannbehandling av økonomiske grunner, noe som kan medføre at problemene forverres og at det på et senere tidspunkt blir behov for mer omfattende inngrep til en enda høyere pris, og med mulige alvorlige komplikasjoner og følgesykdommer.

Mange rusavhengige har dårligere tannhelse enn den øvrige befolkningen. Dagens støtteordning gjelder for personer i statlig finansiert helseinstitusjon, i kommunal rusomsorg og personer under legemiddelassistert rehabilitering. Ordningen er rettet mot brukere som har en rusavhengighet eller er under behandling, men opphører når man utskrives. For å komme tilbake til samfunnet etter langvarig rusmisbruk må man få muligheten til å møte folk på en ordentlig måte. Venstre mener derfor at ordningen bør utvides til å omfatte hele rehabiliteringsprosessen.

Venstre mener også at det bør innføres en høykostnadsbeskyttelse som innebærer at staten dekker en prosentvis andel av kostnader til tannbehandling som overstiger 10 000 kroner. Ordningen må innrettes på en slik måte at den treffer de som har størst behov.

Venstre vil:

- ✓ Utvide og videreutvikle den offentlige tannhelsetjenesten der flere grupper innlemmes i den offentlige tannhelsetjenesten, og på sikt gjøre tannhelse til en del av folketrygden
- ✓ Innføre en høykostnadsbeskyttelse
- ✓ Gi rusavhengige en særskilt rett til å få ferdigstilt tannbehandling etter utskriving av institusjon.
- ✓ Videreutvikle innsatsen for å forebygge tannhelseproblemer, særlig for eldre.
- ✓ Øke bruken tannpleiere som kan jobbe forebyggende med tann- og munnhygienisk virksomhet ved skoler og barnehager
- ✓ Gjennomføre en kartlegging av oppgavene til de regionale kompetansesentrene for tannhelse og evaluere dem
- ✓ Forbedre og forenkle ordningene for refusjon gjennom folketrygden til spesielle diagnoser som gir utfordringer i munnhulen, eks visse kreftdiagnoser

Nei til digital masseovervåkning

Vi lever i en tid hvor stadig større deler av hverdagen vår foregår på digitale flater. Dette gir oss store muligheter til å dele informasjon, kunnskap og erfaringer med hverandre og med mennesker over hele verden. Samtidig gir moderne teknologi stadig større muligheter for myndigheter og private aktører til å følge med på hva vi alle gjør, og dele den informasjonen videre med andre.

Det er en politisk oppgave å forhindre at denne informasjonen blir misbrukt.

Frihet forutsetter at hvert menneske vernes mot unødvendig registrering, overvåkning og inngripen i privatlivet. I det liberale demokratiet er det borgerne som kontrollerer staten, ikke staten som kontrollerer borgerne. Det skal svært tungtveiende grunner til for at hensynet til personvernet skal vike. Derfor vil Venstre sikre at alle har rett til et privatliv også i en digital hverdag.

De siste årene har vi sett stadig større inngripen i folks digitale hverdag. Det har skjedd gjennom begrensninger på hvilke nettsider man kan besøke på internett, utvidet praksis med å lage IP-adresser, og ikke minst at man har gitt politiet utvidede fullmakter til å drive med telefonavlytting og skjermavlesing.

Videre er det lagt frem et forslag om å gi e-tjenesten mulighet til å lagre all elektronisk kommunikasjon som krysser norske landegrenser, såkalt "til rettelagt innhenting". Siden

serverne vi kommuniserer gjennom ofte ligger i utlandet, vil det bety at myndighetene vil få mulighet til å samle inn det meste av det du foretar deg på internett.

Også ikke-statlige aktører får tilgang til og lagrer stadig mer informasjon om hver enkelt av oss, og mange digitale apparater på markedet har alvorlige sikkerhetsbrudd som gjør det lett for de som er villige til å overvåke hva som foregår i hjemmene til folk. Venstre mener derfor at det må jobbes enda mer for å få til internasjonale reguleringer, som sikrer at disse aktørene ikke misbruker den informasjonen som de har eller får om brukerne.

Venstre vil:

- ✓ At retten til privatliv skal sikres i en digital hverdag
- ✓ Si nei til regjeringens digitale grenseforsvar
- ✓ Fjerne domstolens anledning til å blokkere nettsider med opphavsrett beskyttet materiale.
- ✓ Begrense politiets fullmakter til telefonavlytting og skjermavlesning.
- ✓ Gjeninnføre krav om at rettighetshavere som vil lagre IP-adresser, må ha konsesjon fra Datatilsynet
- ✓ Forby produkter rettet mot barn som kan brukes til avlytting av private samtaler uten samtykke.
- ✓ Arbeide internasjonalt for å regulere hvordan ikke-statlige aktører samler inn informasjon fra brukerne sine.
- ✓ Styrke Datatilsynet som tilsynsorgan og ombud.

Gjør BPA mer brukerstyrt

Venstre mener ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en ordning for å sikre likeverdig deltakelse i samfunnet som bør rettighetsfestes på linje med andre tiltak for å sikre likeverd og ikke-diskriminering. Ansvar for ordningen bør overføres fra helse til eksempelvis NAV og utvides til å gjelde hele livet.

Ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA) skal sikre at personer med et praktisk assistansebehov skal kunne leve et mest mulig selvstendig og uavhengig liv. Funksjonsnedsettelse er noe alle kan komme til å oppleve på et eller annet tidspunkt i livet. BPA skal bidra til at personer med assistansebehov skal kunne skaffe seg utdanning, være i jobb, stifte familie, delta i fritidsaktiviteter og i lokalsamfunnet som befolkningen forøvrig. BPA skal være et likestillingsverktøy som gir makt over eget liv og bryter ned samfunnsskapt barrierer. BPA organiseres av den enkelte bruker. Praktisk assistanse er egenstyrt kontroll av hverdagen.

I dag ligger ordningen med BPA i helselovgivningen og forvaltes av kommunene. Lovens ordning forutsetter at brukeren har rett til helse og omsorgstjenester fra kommunen. Nåværende lovtekst er ikke utformet basert på brukerens rett til likestilling og likeverd. Rapporter laget av flere organisasjoner etter rettighetsfestingen i 2015 viser at plasseringen i helselovgivningen har gjort at BPA behandles som en tradisjonell helsetjeneste og ikke det likestillingsverktøyet det er ment å være. Ordningen er rettighetsfestet for personer med «stort behov» definert som over 32 timer per uke. Dersom bruker har behov for mindre enn 32 timer per uke er dette ikke rettighetsfestet som en individuell rettighet. Ordningen gjelder kun til personen er 67 år, som om funksjonsnedsettelsen som er grunnlaget for BPA forsvinner når personen blir eldre. En av utfordringene med ordningen i dag er at det ofte tildeles timer kun til basale behov og det hindrer innbyggere med praktisk assistansebehov i å være aktive samfunnsborgere. For få timer bidrar i stor grad til isolasjon for mange fordi for lite assistanse gjør at mange ikke kommer seg ut.

Undersøkelser viser at det er svært ulik praksis over hele landet. Det er utfordringer både med sektorplassering (helse- og omsorg), ansvarsforhold (hos kommunen) og organiseringsform/departementstilknytning (helse).

Venstre vil:

- ✓ Sikre BPA som det likestillingsverktøyet det er ment å være. Det er brukeren selv som skal styre tilbudet.
- ✓ Jobbe for at BPA skal underlegges et annet forvaltningsorgan enn det kommunale helsetjenestetilbudet, som for eksempel NAV
- ✓ Jobbe for at ordningen rettighetsfestes også for personer med et assistansebehov som er lavere enn 32 timer per uke.
- ✓ Jobbe for at BPA skal tas ut av helselovgivningen og rettighetsfestes som tilrettelegging basert på likeverd og ikke-diskriminering. BPA handler om praktisk assistanse på grunn av nedsatt funksjonsevne, ikke helse.
- ✓ Sikre at personer med et praktisk assistansebehov får rett til dette også etter fylte 67 år.

2-Lokalsamfunn for framtida

Venstres syv prinsipper for god by- og stedsutvikling

Mennesker har til alle tider søkt sammen i store og små bomiljøer for å oppleve fellesskap, løse felles utfordringer, realisere egne ambisjoner og ta vare på hverandre. I dag spiller byer og tettsteder en stadig viktigere rolle i å utforme fremtidens samfunn og gi alle muligheter til å skape seg gode liv, både hver for seg og sammen. Venstre mener at byene og tettstedene i Norge både skal være gode steder å bo og vokse opp, og ta sin del av ansvaret for en bærekraftig utvikling der både naturen og kulturen har sin plass, og der næringslivet, frivilligheten, lokaldemokratiet og innbyggerne spiller på lag for å lage løsninger som gir plass til alle og lar hver enkelt av oss leve i tråd med egne ønsker, evner og behov.

God planlegging av byer og tettsteder gir bedre livskvalitet for alle som bor og ferdes i områdene. Gjennom riktig arealplanlegging kan det opprettes flere parker, bilfrie soner og områder med restauranter og aktivitetsparker, i tillegg til å redusere klimagassutslipp, lokal forurensing og støy. Venstre ønsker levende lokalsamfunn der mennesker møter kultur og opplevelser, enten på møteplasser som bibliotek og kulturhus, eller på restauranter og i butikker. I tillegg vil Venstre satse mer på å utvikle lokale sentra i flere bydeler der daglige tjenester er tilgjengelig, grøntområder bevares, og gater er godt opplyst for beboernes trygghet.

1) Mennesker i sentrum

Fremtidens byer og tettsteder må utvikles etter prinsipper om bærekraft og livskvalitet for innbyggerne. Det viktigste perspektivet i enhver by- og stedsplanlegging, må være menneskene som bor i og bruker byen. Det er et politisk ansvar å sørge for at planlegging og utvikling av byer og tettsteder skjer på en måte som tar hensyn til at alle er forskjellige, men samtidig skal ha like muligheter. En skole som er tilpasset alle barn, næringsutvikling som inkluderer flere i arbeidslivet, god integrering og en liberal grunnholdning der innbyggere tas med på råd når viktige beslutninger skal fattes, er sentrale elementer i Venstres politikk for by- og stedsutvikling.

En av byenes største styrker, er at de tiltrekker seg mennesker med ulike bakgrunn, ulike talenter og ulike tanker og meninger. Venstre mener at byene og tettstedene våre skal være steder med plass til alle, uansett hvor du kommer fra, hva du tror på og hva du er opptatt av i hverdagen. Det betyr blant annet at universell utforming må være sentralt i all by- og stedsplanlegging, og at aktiviteter, handel og tjenestetilbud plasseres slik at de er lett tilgjengelig for innbyggerne, enten de er unge eller gamle, og uavhengig av funksjonsnivå. Lokalsamfunnene trenger gratis møteplasser og muligheter til å møtes på tvers av skillelinjer. Derfor vil Venstre satse på idretten, på kulturen og på bibliotekene.

By- og stedsutviklingen skal være styrt av innbyggere, ikke utbyggere. Venstre vil sørge for gode prosesser for by- og stedsutvikling som inkluderer de som skal bo og leve i området, og som lar naboer høres når deres nærområder skal utvikles eller transformeres.

Venstre vil:

- ✓ Sørge for at byer og tettsteder over hele landet er gode bo- og oppvekstmiljøer med plass til alle
- ✓ Setteinnbyggernes ønsker og behov i første rekke i by- og stedsplanleggingen
- ✓ Satse på fellesskapsarenaer som skolen, kulturen, arbeidslivet og frivilligheten
- ✓ Gi plass til alle ved å fremme inkludering og integrering, samt ved å bekjempe diskriminering i bypolitikken
- ✓ Sørge for medvirkning i by- og stedsutviklingen, og gi alle mulighet til å si sin mening om utviklingen av sine boområder

2) Kollektivreiser er fellesskap

Kollektivtransport er en fellesskapsløsning og en viktig del av løsningen på klimautfordringene våre. Venstre vil ha en stor satsning på kollektivtilbudet i og mellom byer og tettsteder over hele landet. Det må alltid være enkelt og billig å velge miljøvennlig transport i hverdagen. Buss, tog, bane, ferge og skyssbåt skal gå ofte og effektivt, og holdeplassene må ligge i enkel gangavstand fra de fleste husstander og arbeidsplasser. Innfartsparkering for bil og sykkel bør etableres der trafikkstrømmene er størst, og så nær brukerne som mulig. Det vil gjøre regionale busslinjer relevante også for de som bor spredt. Staten må bidra med en større del av finansieringen av de største lokale investeringene i skinnegående transport.

Det må være enkelt for alle å komme seg dit de skal på en behagelig og effektiv måte, med god plass til gående og syklende på torg og gater. Kollektivtilbudet må prioriteres foran biltrafikk i utformingen av veier og gater. Parkering bør plasseres under bakken så langt det lar seg gjøre. Kollektivknutepunkter bør utvikles slik at også bomiljøer, servicetilbud og møteplasser plasseres i nærhet til offentlige transporttilbud. Med en gjennomtenkt planlegging som prioriterer miljøvennlig transport og plasserer viktige funksjoner i nærhet til knutepunkter, kan kollektivtilbudet også tilby viktige møteplasser for befolkningen.

For å redusere transportbehovene er det nødvendig tenke fortetting i og rundt eksisterende bosetting. Det er også nødvendig å etablere barnehager, skoler, matbutikker og annen daglig tjenesteyting nærmest mulig der folk bor. Venstres målsetning er at de viktigste daglige gjøremålene skal kunne utføres i umiddelbar gangavstand fra arbeidsgiver eller egen bolig.

Venstre vil:

- ✓ Prioritere gående, syklende og kollektivtrafikk foran biltrafikk i byer og tettsteder
- ✓ Ha en by- og stedsplanlegging som utvikler knutepunkter til sentrale møteplasser slik at folks transportbehov reduseres
- ✓ At staten skal betale inntil 70 % av investeringene ved større kollektivprosjekter
- ✓ Se kollektivknutepunkter som viktige møteplasser i by- og stedsplanleggingen, ved å etablere torg, møteplasser og offentlige tilbud i nærhet til disse
- ✓ Tilrettelegge egne gater og etablere prøveprosjekter for selvkjørende persontransport i de store byene
- ✓ At kollektivreisende skal få gratis overgang fra buss/båt/bane til by sykkel
- ✓ At kollektivreisende i de store byene skal kunne finne en tilgjengelig bysykkel når man går av tog/buss ved de store kollektivknutepunktene
- ✓ At innfartsparkering for bil og sykkel bør etableres der trafikkstrømmene er størst, og så nær brukerne som mulig
- ✓ At det må utredes alternativer til dagens bompengepakker som gjør at byene ikke taper når man lykkes med å øke elbilandelen og begrense biltrafikken inn mot og i byene
- ✓ Lokalisere statlige arbeidsplasser i sentrum av byer og tettsteder slik at de bidrar til sentrumsutvikling og slik at flere kan gå, sykle og reise kollektivt til jobb
- ✓ Utvide ordningen med byvekstavtaler slik at flere byer/byområder kan delta

3) Klimavennlig by

Fremtidens byer og tettsteder skal være motorer i en klimavennlig utvikling. Storbyene i Norge spiller en avgjørende rolle i nå Norges forpliktelser innen reduksjon av klimagassutslipp. Venstre vil derfor være en pådriver for bedre planlagt utbygging i etablerte strøk. Det vil skape nye fordeler for både innbyggerne, næringslivet og miljøet.

Byer og tettsteder har store muligheter til å spille en avgjørende rolle i en miljøvennlig samfunnsutvikling, noe som også gir muligheter til å skape flere arbeidsplasser og bedre bomiljøer. Luftforurensning må bekjempes, blant annet med landstrøm i de store havnene, mer nullutslippsløsninger i kollektivtrafikken og redusert bruk av fossil energi som olje- og vedfyring til oppvarming. Alle byer og tettsteder bør ha gode systemer for kildesortering for å være en del av en sirkulær økonomi der alle ressurser utnyttes til fulle. Gjenbruk, sambruk og energieffektivisering må være styrende for kommunens virksomhet, også i anskaffelser av varer og tjenester.

Venstre mener det må stilles krav til lavutslippsløsninger i byggeprosjekter, at alle offentlige nybygg skal være energipositive/plusshus og at tre skal være et foretrukket byggemateriale for både private og det offentlige. Klimatilpasning må være en viktig del av by- og stedsplanleggingen.

Det er helt avgjørende at infrastruktur med fiber har tilstrekkelig kapasitet i alle områder der folk bor, der det finnes næringsaktivitet, veier og offentlig bygg. I dag er det ikke uvanlig at deler av bykommuner har manglende kapasitet. Mange tiltak som igangsettes ned positiv klimaeffekt som mål, krever tilstrekkelig kapasitet på Internett.

Venstre vil:

- ✓ Ha forpliktende planer for reduksjon av klimagassutslipp i alle byer
- ✓ Satse på landstrøm, nullutslipps kollektivtilbud og energieffektivisering for å bekjempe luftforurensning
- ✓ Stille miljøkrav i alle offentlige anskaffelser
- ✓ Sørg for at alle offentlige byggeprosjekter er så energieffektive som mulig, blant annet gjennom krav om pluss hus og valg av klimavennlig bygningsmateriale som tre
- ✓ Utvikle nye løsninger for gjenbruk og sambruk av ressurser
- ✓ At alle nybygg med biloppstillingsplasser må ha opplegg for el-biler og sykkelparkering under tak
- ✓ At klimatilpasning skal være et element i all by- og stedsplanlegging

4) Fortetting med kvalitet

Dårlig fortetting skaper livløse og dårlige by- og bomiljøer. Det må bygges variert, med en god fordeling av boliger, handel og servicefunksjoner, som gir gode urbane opplevelser.

Kvalitet i by- og stedsutvikling, og fortetting, må bety et sterkt fokus på god arkitektur. Det gjelder både utviklingen av gode bymiljøer, landskapsarkitektur og ved oppføringen av sentrale bygninger. God arkitektur gir gode byer, dårlig arkitektur svekker dem.

I alle større byer/tettsteder bør det lages by- og stedsutviklingsplaner med svært lange tidshorisonter, for å sikre en helhetlig utforming. Både transportbehov, nærmiljø, kulturarv, natur og innbyggernes livskvalitet må ivaretas. By- og stedsutviklingen skal gjennomføres på en måte som kommer både nåværende og fremtidens innbyggere til gode. Det betyr blant annet at det bør stilles krav om at det bygges tilstrekkelig med leiligheter med ulik størrelse. Boligprosjekter skal utføres med høy kvalitet, for å øke trivsel og hindre forfall og gettofisering. Det skal stilles høye krav til arkitektonisk utforming og arkitekturen må stå i samsvar med eksisterende bebyggelse. Solforhold og viktige siktlinjer skal i størst mulig grad sikres, og det skal være rik tilgang på lekeplasser, grønne lunger, turstier og lekeplasser.

Kulturminner spiller en viktig rolle for et lands, og byer og tettsteders historiske identitet, og for folks tilhørighet til stedet de bor. Kulturminner bør spille en viktigere rolle i by- og stedsutvikling. Dessverre ser vi at kulturminnehensyn alt for ofte taper i møte med ivrige utbyggere, planleggere og lokalpolitikere. Venstre vil ta vare på mer av den bygde kulturarven. Venstre vil også ha sterkere virkemidler mot utbyggere som spekulerer i forfall.

Venstre mener også at alle store byer bør ha sine egne byarkitekter. Byarkitekten skal følge opp de overordnede planene og at all by- og stedsutvikling skjer på en kvalitetsmessig måte som kommer både nåværende og fremtidens innbyggere til gode. Alle overordnede by- og stedsutviklingsplaner bør kunne visualiseres i 3D og langs en tidsakse, slik at de blir enkle å forholde seg til for både innbyggere og utbyggere.

Venstre vil:

- ✓ Skape bomiljøer av høy kvalitet, der ulike funksjoner sees i sammenheng og utgjør en helhet som er større enn summen av delene

- ✓ Stille krav om arkitektonisk kvalitet og variert leilighetsstørrelse i by- og stedsutviklingsprosjekter
- ✓ At alle store byer skal ha en egen byarkitekt
- ✓ Satse på ny teknologi for å styrke medvirkningen i by- og stedsplanleggingen
- ✓ Legge til rette for vertikale hager
- ✓ Legge til rette for at tak kan være grønne, med beplantning, solceller eller andre miljøvennlige løsninger
- ✓ Gi kommunene bedre virkemidler til å slå ned på spekulativt forfall gjennom å styrke byggesaksforskriftens §19 til å omfatte pålegg om istandsetting av kulturminner, også ved spekulativt forfall
- ✓ Øke bevilgningene til det frivillige kulturminnevernet gjennom å styrke både Norsk kulturminnefond og styrke lokale tilskudd til ivaretagelse av kulturminner
- ✓ Styrke kommunenes arbeid med ivaretagelse av egne kulturminner

5) Kultur for byen

Kulturtilbudet i byene er med på å gi folk noe å leve for, i tillegg til noe å leve av. Kulturen løfter kvalitet, fremmer dialog og skaper aktivitet. Kulturinstitusjoner er viktige arenaer for demokrati, fellesskap og forståelse på tvers av skillelinjer. Derfor vil Venstre ha et levende og lokalt forankret kulturliv i alle byer og tettsteder, der stat, fylke og kommune kan gå sammen om å støtte oppunder de viktigste aktørene, enten de er små eller store. Kulturlivet må ha tilgang på lokaler, mennesker og ressurser, og det må være rom for både brede og smale kulturuttrykk i byene.

Frivilligheten spiller også en avgjørende rolle i å skape gode lokalsamfunn med rom for alle. Frivillige organisasjoner gjør en uvurderlig innsats i å ta vare på de som har det vanskelig, og gir folk mulighet til å bruke av sin fritid og sine evner til beste for sine medborgere. Dette vil Venstre hegne om og støtte oppunder. Det betyr blant annet å gjøre det mulig for ideelle aktører å bidra i det offentlige tilbudet gjennom anbud, stille lokaler til rådighet og gi frivillige anledning til å komme med råd og innspill i dialog med kommunen.

Venstre vil:

- ✓ Støtte oppunder et rikt og uavhengig kulturliv i alle byer og tettsteder
- ✓ Tilby lokaler med rimelig leiepris til kulturaktiviteter og frivillige organisasjoner
- ✓ Bruke skolene som møteplasser for lokalmiljøer utenom skoletid
- ✓ At kommunens lokaler skal være åpent og gratis å bruke for barne- og ungdomsfrivilligheten
- ✓ La ideelle delta som tjenestetilbydere i for eksempel eldreomsorg og barnevern
- ✓ Bruke frivilligheten som en viktig dialogpartner for utviklingen av gode bomiljøer over hele landet
- ✓ Styrke og utvikle kommunen til et attraktivt møtested i kultur, helse og mat ved å vurdere BID-samarbeid (Business Improvement Districts)
- ✓ At det skal være enkelt og forutsigbart for kulturlivet å ha arrangementer i offentlige arealer

6) Ta vare på naturen

Venstre vil bevare og etablere nye parker og grønne lunger, gjenåpne vassdrag som er lagt i rør, og sørge for at skoger, fjorder, elver og strender er tilgjengelige for alle. Det må særdeles gode grunner til for å gi tillatelse til utbygging i grøntområder, og slike arealer må i tilfelle erstattes kvadratmeter for kvadratmeter. Alle nye boligprosjekter må planlegges med tilstrekkelig grøntarealer, og takterrasser kan med fordel være tilgjengelig for allmennheten der det er mulig.

Noe av det største biologiske mangfoldet finnes i byer og bynære områder. Venstre vil ta hensyn til truede arter, biologisk mangfold og plante- og dyreliv ved utbyggingsprosjekter, og ikke åpne opp for en by- og stedsutvikling som går på bekostning av naturverdier eller viktige rekreasjonsområder for befolkningen.

Venstre vil:

- ✓ Bevare det biologiske mangfoldet i byer og tettsteder
- ✓ Sørge for at alle har tilgang til grøntarealer, skoger og strender eller vassdrag i rimelig nærhet til der de bor
- ✓ Stille strenge krav om grøntområder i utvikling av nye boligområder
- ✓ Etablere flere vannspeil, bekker og fontener for å skape økt trivsel i byene
- ✓ Bevare biologiske mangfoldet i utbygging og planarbeid

7) Ta vare på historien for framtida

Vern av eldre bymiljøer og gamle bygninger er en viktig del av fremtidens by- og stedsutvikling. Eldre bygningsmasse er både forbindelser til fortiden, og de gir byene identitet og stedegenhet. Dette er viktige verdier i utviklingen av fremtidsrettede byer og tettsteder. En moderne fortettings- og by- og stedsutviklingspolitikk må derfor ta hensyn til, og tilpasse seg, eldre bygningsmiljøer. De vil da kunne bli en viktig ressurs i by- og stedsutviklingen. Gjenbruk av bygninger er også god klimapolitikk.

Venstre er by- og stedsutviklingspartiet som vil kombinere det beste av det historiske med det beste av det nye. Vårt mantra er vern gjennom bruk, også for å unngå spekulativt forfall. Venstre vil verne om by historien, slik at alle byene kan beholde sin unike identitet og historiske særpreg. En by med en klar identitet og en historie å ivareta, skaper samhold for innbyggerne og en by å være stolt av. Venstre vil ta vare på det unike og aldri la behovet for by- og stedsutvikling gå på bekostning av byens kulturarv.

Venstre vil:

- ✓ Ta vare på byenes kulturhistorie ved å verne, men også bruke, våre historiske bygninger
- ✓ Tilrettelegge for utbygging i etablerte strøk, men ikke la det gå på bekostning av beboernes livskvalitet, stedets egenart og kulturhistoriske verdier
- ✓ Lytte til antikvariske myndigheter i by- og stedsplanleggingen

3-Prinsippprogram

Venstres prinsippprogram av 2020 Frihet og rettferdighet

10 liberale prinsipper

1. Frihet

Vårt mål er enkeltmenneskets frihet. Alle skal ha mulighet til å ha makten i eget liv – uavhengig av kjønn, tro, livssyn, livssituasjon og bakgrunn.

2. Ansvar

Alle har ansvar for sine egne valg. De av oss som trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det.

3. Fellesskap

Alle har ansvar for hverandre og for å sikre at kommende generasjoner har samme muligheter til frihetsutfoldelse som oss. Grunnlaget for frie liv skaper vi best ved å respektere og ta vare på naturen.

4. Rettferdighet

En fri verden kjennetegnes av rettferdighet, verdighet og muligheter for alle. Frie samfunn bygger på fellesskap og et godt sikkerhetsnett for alle. Frie samfunn er rettferdige og åpne, samt bekjemper fattigdom. Fellesskap sikrer frihet og muligheter for alle.

5. Marked

Innovasjon, frihandel og rettferdig konkurranse sikrer effektiv ressursutnyttelse og økt velstand. Misbruk av markedsrett og monopoldannelser må hindres. Arbeidstakere må sikres et vern mot utnyttelse og rett til fri fagorganisering. Innsats skal belønnes og velstand fordeles.

6. Likeverd

Det er en verdi i seg selv at mennesker er ulike og tar ulike valg. Det gode liv er ikke likt for alle. Vi skal møte annerledeshet med respekt og toleranse.

7. Livskvalitet

Liberal politikk skal ikke bare sikre materiell trygghet og velstand, men også fremme livskvalitet og menneskelig vekst. Gode liv skapes også gjennom kultur, naturopplevelser og åndsliv, frivillig arbeid og læring. Frihet forutsetter kunnskap. Alle har rett til å lære å lese, skrive og regne. Alle har rett til kunnskap og informasjon for å kunne bruke retten til å ytre seg i samfunnet.

8. Demokrati

Den liberale staten er upartisk, sterk og begrenset. Makt skal komme nedenfra. Stemmerett for alle, ytringsfrihet og organisasjonsfrihet er grunnleggende for å sikre et levende folkestyre. Politisk makt skal forankres i demokratiske institusjoner. Beslutninger skal fattes nærmest mulig den det gjelder.

9. Maktspredning

Et liberalt samfunn har fire bærebjelker: demokratiet, rettsstaten, det sivile samfunn og markedsøkonomien. Maktkonsentrasjon truer et åpent og demokratisk samfunn. Maktspredning, åpne prosesser og en fri og uavhengig presse er nødvendig for å hindre autoritær politikk, maktmisbruk og korrupsjon.

10. Framtidstro

Det liberale samfunnet er alltid underveis og åpent for bedre løsninger. Venstres optimisme bunner i en sterk tillit til menneskenes skaperkraft. Vi tror på at det i fellesskap er mulig å legge grunnlag for frie liv, overalt – for alle.

Venstres ideologiske tradisjon

Venstre er Norges sosialliberale parti og representerer den liberale idétradisjonen i norsk politikk. Vi kjemper for et samfunn der alle kan delta, uansett.

Alle skal ha mulighet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet. Politikk skal være et utålmodig arbeid for rettferdige løsninger som gir alle mennesker frihet.

Historisk utvikling

Liberalismens grunnleggende idéer om menneskerettigheter, maktspredning og samfunnsorganisering har fått stort gjennomslag i hele verden. Samtidig viser utviklinger de siste årene både i Europa og ellers i verden at ingen kan ta et liberalt samfunn og en liberal samfunnsutvikling for gitt. En rekke konflikter og hendelser i nyere tid har vist at kampen for ytringsfrihet og andre grunnleggende rettigheter, som nettopp var liberalismens historiske begynnelse, slett ikke er over.

Den sosiale liberalismen står aldri stille, men er i stadig utvikling:

- ✓ Samfunnet forandrer seg stadig hurtigere. Kommunikasjon, teknologisk utvikling og arbeidslivets rammevilkår er knapt gjenkjennelige fra tiår til tiår. Det gjør det enda viktigere å klargjøre hvilke prinsipper som ligger til grunn for et liberalt standpunkt.
- ✓ Globaliseringen skaper behov for politikk som er universell og ikke begrenset av landegrenser.
- ✓ Menneskeskapte trusler mot livsgrunlaget på jorden gjør det tvingende nødvendig med en radikal klima- og miljøpolitikk.

Venstre vedtar et detaljert arbeidsprogram for hver stortingsperiode som er tuftet på de grunnleggende liberale prinsippene i dette prinsippprogrammet. En sosial og kjempende liberalisme er av avgjørende betydning for fremtiden.

Venstres samfunns mål: Frihet, fellesskap, framtid

Venstre tror på det myndige mennesket som utvikler seg gjennom valg og handlinger i samspill med andre. Venstre vil ha et samfunn der frie mennesker kan leve i fellesskap og respekt for hverandre.

Frihet og ansvar henger tett sammen. Et demokratisk samfunn forutsetter at folk er forpliktet overfor hverandre. Venstre vil ha et samfunn som verner om og styrker folkestyret, og der makt spres og kontrolleres.

Venstre vil sikre et samfunn der alle borgere har frihet og myndighet, kunnskap og ansvar.

Venstre vil ha et samfunn der menneskene kan leve i balanse med naturen uten å undergrave livsbetingelsene for kommende generasjoner og for naturens egenverdi og det biologiske mangfoldet.

Vi tror på forpliktende samarbeid på tvers av landegrenser for å løse de store samfunnsutfordringene. Barnekonvensjonen, Den europeiske menneskerettskonvensjonen, FN, NATO, EØS-avtalen og det europeiske samarbeidet er eksempler på dette.

Venstre vil ha et samfunn med små økonomiske og sosiale forskjeller og at personer og bedrifter bidrar til samfunnet etter evne og på en rettferdig måte. Det er en forutsetning for tillit og et velfungerende demokrati at vi bygger et samfunn med små økonomiske og sosiale forskjeller. I et slikt samfunn skal flest mulig klare seg selv, men de av oss som ikke klarer seg selv skal få hjelpen de trenger.

Venstre vil ha et samfunn med frihet til å tro, tenke og handle, og der alle har lik rett og mulighet til innflytelse, og til å nå enhver posisjon i samfunnet.

Venstre vil ha et samfunn hvor rett og frihet til å utvikle og leve med egen identitet ses på som en nødvendig og verdifull del av det moderne demokratiet. Venstre vil alltid kjempe for åpenhet, toleranse og menneskers rett til å bestemme selv når det gjelder seksualitet, kjærlighet, kjønnsidentitet og reproduktivitet. Det er kvinnen selv som avgjør i spørsmål knyttet til graviditet og abort.

Venstre vil ha et arbeidsliv bygget på trepartssamarbeidet, hvor anstendighet og åpenhet er grunnleggende.

Venstre understreker betydningen av å legge til rette for et mangfoldig og bærekraftig næringsliv. Det private næringsliv er en avgjørende bærebjelke i nasjonens velferdsutvikling. Det er en statlig oppgave å sikre gode rammevilkår, både til store, mellomstore og mindre bedrifter. Venstre vil videre arbeide for et samfunn som legger godt til rette for dem som starter og driver egen bedrift. Vi verdsetter innsatsen til de

som satser, og vil bidra til regelverk som er enkelt å forholde seg til for mindre bedrifter. De som driver for seg selv skal også ha tilgang til velferdsordningene i arbeidslivet. Venstre vil styrke demokratiet og menneskerettighetene. Vi forkjemper åpenhet og motarbeider intoleranse. Vi forsvarer mindretallets rettigheter mot flertallets diktatur. Vi vil sikre fred gjennom lov og rett, både mellom mennesker og stater. Venstre arbeider for et både økonomisk og miljømessig bærekraftig samfunn, som ivaretar livsbetingelsene for kommende generasjoner. Venstre vil ha et samfunn som legger til rette for global utvikling, uten at klima og miljø blir taperne. Det forutsetter at det legges til rette for utvikling i resten av verden, gjennom handel, teknologiutvikling og -deling og åpne og rettfærdige spilleregler. Venstre vil ha et samfunn der den enkelte borger har reelle valgmuligheter og kan bidra til bærekraftig utvikling gjennom åpen produktinformasjon. Venstre vil ha et samfunn som bygger på et representativt demokrati der ansvarlige folkevalgte tar beslutninger etter en opplyst debatt. Venstre vil ha et samfunn som bygger på nærhetsprinsippet der beslutninger tas så nær dem det gjelder som mulig. Vi må alltid vurdere om oppgavene ligger på riktig sted. Det er avgjørende at lovverket, som blant annet sikrer naturmangfoldet, gjøres gjeldende lokalt og regionalt når oppgaver og avgjørelser desentraliseres. Venstre vil ha et samfunn som bygger på åpenhet på alle folkevalgte og offentlige nivåer. Det skal være lett å kjenne til folkevalgtes posisjoner og stemmegivning. Den politiske makten skal stilles til ansvar. Vi vil arbeide for å utvikle velferdssamfunnet videre, slik at sosialt utenforskap reduseres, både nå og i fremtiden. Det krever et samspill mellom det offentlige, bedrifter og ulike fellesskap i familier, arbeidsliv, organisasjoner og lokalsamfunn. Vi vil skape plass for de av oss som har behov. Venstre vil ha et samfunn der personlig verdighet og integritet respekteres, og der målet er å sette den enkelte i stand til å klare seg selv, og der det offentlige har en forpliktelse til å sikre en verdig og trygg tilværelse for alle. Utdanning er fundamentet for deltakelse i både arbeidsliv og demokrati. Venstre vil ha et samfunn der alle barn har både rett og plikt til utdanning. Muligheten til utdanning skal være livet ut. Venstre vil ha et samfunn som bygger på foreldre og foresattes ansvar for barnets sosiale og kulturelle oppvekst i samspill med gode skoler og aktive lokalmiljø. Om familien av ulike grunner svikter, må samfunnet påta seg ansvaret for barnets omsorg og oppvekst. Samfunnet må sikre barns rettigheter og trygghet, også som individer uavhengig av egen familie. Venstre vil ha et samfunn der både det offentlige og private aktører respekterer privatlivets fred og personlig og politisk frihet. Vi er alle verdensborgere. Venstre vil arbeide for et verdenssamfunn der våre sosialliberale samfunns mål ivaretas på samme måte som i vårt eget nasjonale samfunn. Slik vi har et felles ansvar for utviklingen av vårt lokale samfunn og vårt nasjonale fellesskap, har vi et felles ansvar som verdensborgere for forvaltningen av globalt miljø og ressurser, menneskerettigheter, sikkerhet og velferd. Det enkelte menneske skal sikres fundamentale sosiale, kulturelle og demokratiske rettigheter uansett etnisk bakgrunn, kjønn, funksjonsevne, tro eller nasjonal og politisk tilhørighet. Global sikkerhet og velferd oppnås gjennom samarbeid, tillit og felles løsninger på grunnleggende problemer.

4-Vedtektsendringer

VENSTRES VEDTEKTER

Vedtatt av Venstres landsmøte 6.-8. mars 1981 og revidert siste gang på Venstres landsmøte 9. mars 2019.

§ 1. FORMÅL

Venstre har til formål å samle personer med et sosialt liberalt grunnsyn til innsats for fred og internasjonalt samarbeid, og for sosial, kulturell og økonomisk framgang i vårt land og i verden som helhet, samt gjennom opplysning å øke forståelsen og interessen for samfunnsspørsmål og å virke for å få Venstrefolk valgt inn i landets representative organer.

§ 2. MEDLEMSKAP

Personer over 15 år som ikke er medlem i noe annet parti, og som deler Venstres grunnsyn, kan bli medlem av Venstre.

Medlemskap oppnås fra det tidspunkt man melder seg inn. Medlemsrettigheter oppnås når kontingent er betalt.

Samlet kontingent fastsettes av Venstres landsmøte og gjelder alle fylkes- og lokallag. Det enkelte fylkes- og lokallag kan rapportere inn tilleggskontingent etter vedtak på sitt årsmøte. Landsmøtet fastsetter hvem som er berettiget til redusert kontingent.

Medlemskap, og de rettigheter medlemskap gir, oppnås bare i ett lokallag, og medlemmet kan bare være med å behandle og stemme over samme sak i ett lokallag. Det enkelte medlem skal være tilknyttet et lokallag, og kan selv velge hvilket lokallag man vil være medlem i.

Rettigheter som medlem utøves personlig.

Et medlem som trakasserer eller oppfører seg utilbørlig overfor andre medlemmer, kan fratras retten til å inneha tillitsverv i Venstre og retten til å delta på møter. Det er ansvarlig fylkesstyre som melder inn en slik sak til Venstres sentrale organer gjennom vedtak. SS behandler saken, mens LS er klageinstans i slike tilfeller.

§ 3. ORGANISASJON

Venstre består av partiets medlemmer organisert gjennom lokallag, fylkeslag og partiets nasjonale organisasjon.

Venstres nasjonale partiorganer er sentralstyret, landsstyret og landsmøtet.

Venstre har følgende tilknyttede selvstendige og likestilte organisasjoner hvis representasjon i Venstres organer fordeles i disse vedtekter: Norges Unge Venstre (NUV), Norges Venstrekvinnelag (NVK) og Norges Liberale Studentforbund (NLSF).

Venstre er tilknyttet studieforbundet Venstres Opplysnings- og Studieforbund (VO).

Andre grupperinger som ønsker å bruke tittelen "Venstre" skal ha et klart mandat fra partiet og skal være klart tidsavgrenset.

Folkevalgt for Venstre blir man bare ved å stille til valg på Venstres valgliste og på Venstres program. Har man stilt til valg på Venstres program så er dette den kontrakten man har med velgerne.

Venstres partiorganer kan ikke instruere folkevalgte som er innvalgt for Venstre utover det program de er valgt på. Dersom det er punkter i et partiprogram en folkevalgt ikke kan følge, så er den folkevalgte forpliktet til å informere vedtaksorganet om dette. Venstre folkevalgte representanter plikter å skape gode politiske prosesser og lytte til innspill fra eget parti. Venstre folkevalgte representanter danner i hvert av de folkevalgte organer (kommunestyrene, fylkestingene og Stortinget) egne grupper med styrer og gruppreglementer.

Begge kjønn skal som en hovedregel være representert med minst 40 prosent i Venstres styrer, utvalg og komitéer.

Voteringsregler

Møtelederen foreslår hvordan voteringene skal foregå. Vedtak i andre saker enn de som gjelder vedtektsendringer gjøres med flertallsvedtak.

Dersom stemmetallene for og mot i en sak er like foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet blir innstillingen stående.

Ved personvalg og nominasjoner kreves over halvparten av de avgitte stemmene for å bli valgt. Oppnås ikke dette ved første gangs votering faller den av kandidatene med færrest stemmer ut. Det foretas nye valgoganger inntil én av kandidatene har fått over halvparten av avgitte stemmer. Ved stemmelikhet foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet foretas loddrekning.

Dersom resultatet ved andre former for personvalg blir like stemmetall, skal det foretas loddrekning.

Personvalg skal foretas skriftlig dersom minst én person krever det. Stemmesedler ved valg skal inneholde det samme antall navn som det antall personer som skal velges.

§ 4. LOKALLAGENE

I hver kommune skal det være et lokallag som kan ha egne vedtekter som skal godkjennes av fylkestyret før de trer i kraft. Slike vedtekter må være i tråd med §1-4 i Venstres vedtekter. Dersom lokallaget ikke har egne vedtekter gjelder "Normalvedtekter for lokallag i Venstre" som vedtas av Landsstyret.

Venstres partiorganer på lokalt nivå er årsmøtet, medlemsmøte og lokallagsstyret.

Lokallagsårsmøtet skal holdes innen utgangen av januar hvert år til og med 2021. Fra og med 2022 skal lokallagsårsmøtet holdes innen utgangen av februar hvert år.

Lokallaget ledes mellom årsmøtene av et lokallagsstyre.

Lokallagsstyret består av leder og minst to medlemmer valgt av lokallagsårsmøtet. Styret består dessuten av et medlem valgt av Unge Venstres lokallag og eventuelt medlemmer valgt av andre sideorganisasjoner i kommunen.

Lederen for Venstres kommunestyregruppe tiltrer styret uten stemmerett.

Lokallagsstyret plikter å følge opp vedtektene og har ansvar for lokallagets økonomi, nettsider, politikkskaping, informasjonsvirksomhet, skoloring, medlemsverving og utadrettede virksomhet. Lokallagets leder tegner for laget.

Lokallagsstyret har videre ansvar for at det stilles valgliste for Venstre ved kommunevalget, og at det i god tid før valget utarbeides lokalt valgprogram.

Foran stortings- og fylkestingsvalg skal forslag til valgprogram behandles av et medlemsmøte før det behandles på fylkesårsmøtet.

Venstres lokallag følger samme geografiske inndeling som landets kommuner, og får sin representasjon i Venstres fylkeslag sine organer deretter. I tillegg kan medlemmer på Svalbard eller i geografisk avgrensede områder utenfor Norge samles i lokallag uten fylkeslagsrepresentasjon. Lokallag i utlandet har ingen forpliktelser i forbindelse med valg.

To eller flere lokallag i samme fylke kan slå seg sammen til en organisasjon slik at de i forhold til Venstres hovedorganisasjon og fylkeslaget, har samme rolle som et lokallag, dog slik at hver av de opprinnelige lokallagene beholder sin representasjon i Venstres organer som de hadde fått hver for seg. Slike regionlag må i vedtektene ivareta de organisatoriske løsninger som er nødvendige i forhold til oppgavene knyttet til nominasjon og innlevering av lister til kommunevalg, og til valg av delegater til nominasjonsmøter for fylkestingsvalg og stortingsvalg. Bare medlemmer som har stemmerett i den enkelte kommune kan være med å sette sammen valglisten for denne kommunen.

Det kan også opprettes lokallag som har til formål å organisere medlemmer fra flere kommuner. Et eksisterende lokallag kan endre sine vedtekter slik at det tar sikte på å være lokallag også for en eller flere andre kommuner der det ikke på forhånd er et lokallag.

Ved sammenslåing av to eller flere eksisterende lokallag til et lokallag eller ved at et lokallag omfatter mer enn en kommune krever en slik prosess 2/3-flertall i samtlige berørte lag. Oppløsningen av sammenslåtte lag skjer ved simpelt flertall.

§ 5. FYLKESLAGENE

I hvert fylke skal det være et fylkeslag som kan ha egne vedtekter som skal godkjennes av sentralstyret før de trer i kraft. Slike vedtekter må være i tråd med §1-3 og 5 i Venstres vedtekter. Dersom fylkeslaget ikke har egne vedtekter gjelder "Normalvedtekter for fylkes- og regionlag i Venstre" som vedtas av Landsstyret.

Venstres partiorganer på fylkesnivå er fylkesårsmøtet og fylkesstyret.

Fylkesårsmøtet skal holdes innen utgangen av februar hvert år til og med 2021. Fra og med 2022 skal fylkesårsmøtet holdes innen utgangen av mars hvert år.

Fylkesstyret leder fylkeslagets arbeid mellom fylkesårsmøtene.

Fylkesstyret består av fylkesleder og minst fire fylkesstyremedlemmer valgt av fylkesårsmøtet.

I tillegg har styret et medlem valgt av Unge Venstres fylkeslag og eventuelt medlemmer valgt av andre sideorganisasjoner i fylket.

Lederen for Venstres fylkestingsgruppe tiltrer styret uten stemmerett.

Fylkesstyret plikter å følge opp vedtektene og har ansvar for fylkeslagets økonomi, nettsider, politikkskaping, informasjonsvirksomhet, skolering, medlemsverving og utadrettede virksomhet. Fylkesleder tegner for laget.

Fylkesstyret har videre ansvar for å stifte nye lokallag samt å følge opp de eksisterende lokallagenes arbeid. Videre skal fylkesstyret bidra til at det utarbeides lokale valgprogrammer og at det stilles valglistene for Venstre i alle kommuner i fylket.

Fylkesstyret skal i mellomvalgår før hhv. stortings- og fylkestingsvalg sette i gang en åpen nominasjonsprosess og sørge for at nominasjonsmøtet blir holdt innen utgangen av februar (i valgåret). Nærmere regler om nominasjonsprosesser utarbeides av landsstyret.

I fylkesting valgår sørger styret for at det i god tid blir utarbeidet et forslag til eget valgprogram for Venstre i fylket som vedtas på fylkesårsmøtet, eller etter vedtektene for det enkelte fylkeslag av et annet representativt fylkesmøte.

Venstres fylkeslag følger samme geografiske inndeling som landets fylkeskommuner, og får sin representasjon i Venstres nasjonale organer deretter. Egne regler for nasjonal representasjon gjelder for Svalbard Venstre og for Utlandet Venstre. Utlandet Venstre omfatter alle medlemmer utenfor Norge.

To eller flere fylkeslag kan slå seg sammen til en organisasjon slik at de i forhold til Venstres hovedorganisasjon, og i forhold til lokallagene, har samme rolle som et fylkeslag, dog slik at hver av de opprinnelige fylkeslagene beholder sin representasjon i Venstres organer som de hadde fått hver for seg. Slike regionlag må i vedtektene ivareta de organisatoriske løsninger som er nødvendige i forhold til oppgavene knyttet til nominasjon og innlevering av lister til fylkestingsvalg og stortingsvalg. Bare medlemmer som har stemmerett i det enkelte fylke kan være med å sette sammen listen for det respektive fylket.

Ved sammenslåing av to eller flere fylkeslag til et regionlag krever en slik prosess 2/3-flertall i samtlige berørte fylker. Oppløsingen av et eventuelt regionlag skjer ved simpelt flertall.

§ 6. SEKRETARIATET

Venstre har et sekretariat med en generalsekretær og med det personale landsstyret til enhver tid gjør vedtak om. Generalsekretær settes av landsstyret, på det første landsstyremøtet etter landsmøtet i det første året etter et avholdt stortingsvalg, i åremålsstilling med virketid på fire år.

Generalsekretæren har tale- og forslagsrett på lands-, landsstyre- og sentralstyremøter.

Generalsekretær har fullmakt til å foreta ansettelse og til å utøve personalpolitikk etter retningslinjer gitt av sentralstyret. Generalsekretær kan forøvrig gjøre vedtak etter delegasjon.

Ansatte i Venstres organisasjon kan ikke ha tillitsverv på samme nivå, eller ha tillitsverv som innebærer representasjon på samme nivå som ansettelsesforholdet utgår fra.

§ 7. SENTRALSTYRET

Sentralstyret leder Venstres arbeid mellom landsstyremøtene i samsvar med vedtektene og de vedtak som gjøres av landsmøtet og landsstyret. Sentralstyret møtes så ofte lederen finner det formålstjenlig eller når minst fire medlemmer krever det. Sentralstyret er beslutningsdyktig når minst fem medlemmer, deriblant lederen eller en av nestlederne, er til stede. Lederen kaller sentralstyret sammen og leder møtene.

Sentralstyret består av lederen, to nestledere, fire medlemmer og fire varamedlemmer (som også er de fire første direktevalgte landsstyremedlemmer) valgt av landsmøtet. I tillegg suppleres sentralstyret med lederne (eller deres stedfortredere) fra Norges Unge Venstre, Norges Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund, dersom den enkelte organisasjon har minst 400 betalende medlemmer.

Lederen i Venstres stortingsgruppe tiltrer sentralstyret uten stemmerett. 1. varamedlem til sentralstyret deltar på alle sentralstyremøter, uten stemmerett med mindre et fast sentralstyremedlem har meldt forfall.

Sentralstyret oppnevner én av sine medlemmer som ansvarlig for partiets internasjonale utvalg.

Sentralstyret godkjenner fylkeslagenes og regionlagenes vedtekter og behandler eventuelle søknader om dispensasjon fra vedtektene.

Sentralstyret kan foreta budsjettendringer (innenfor vedtatt budsjett) begrenset til 10 prosent av budsjettet. Melding om budsjettendringer gis fortløpende til landsstyret.

§ 8. LANDSSTYRET

Landsstyret leder Venstres arbeid mellom landsmøtene i samsvar med vedtektene og de vedtak som blir fattet av landsmøtet. Landsstyret møtes minst tre ganger hvert kalenderår og ellers så ofte som lederen eller fire sentralstyremedlemmer, eller minst sju landsstyrestyremedlemmer skriftlig krever det. Landsstyret er beslutningsdyktige når minst to tredeler av medlemmene, deriblant lederen eller en av nestlederne, er til stede. Lederen kaller landsstyret sammen og leder møtene.

Landsstyremøtene er i utgangspunktet åpne.

Til og med 2019 består landsstyret av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og fylkeslederne med fylkesnestledere som varamedlemmer. Landsstyret består i tillegg av et medlem valgt av Norges Venstrekvinnelag, et medlem valgt av Norges Liberale Studentforbund og et medlem valgt av Norges Unge Venstre, dersom den enkelte organisasjon har minst 100 betalende medlemmer, har avholdt årsmøte og har underorganisasjon i minst 4 fylker. Sideorganisasjonene kan oppnå ytterligere et medlem av landsstyret dersom de har minst 400 betalende medlemmer.

Fra og med 2020 består landsstyret av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og 25 representanter for fylkene. Hvert fylke får én delegat og de resterende representantene fordeles utfra det enkelte fylkes medlemstall pr. 31.12 foregående år. Landsstyret består i tillegg av et medlem valgt av Norges Venstrekvinnelag, et medlem valgt av Norges Liberale Studentforbund og to medlemmer valgt av Norges Unge Venstre, dersom den enkelte organisasjon har minst 100 betalende medlemmer, har avholdt årsmøte og har underorganisasjon i minst 4 fylker. Sideorganisasjonene kan oppnå ytterligere et medlem av landsstyret dersom de har minst 400 betalende medlemmer.

Venstres statsråder og stortingsrepresentanter tiltrer landsstyret uten stemmerett.

Landsstyret skal drøfte retningslinjene for det organisasjonsmessige og politiske arbeidet og skal hvert år legge frem forslag til mål, strategier og handlingsplaner. Landsstyret kan for særskilte oppgaver oppnevne egne utvalg. Landsstyret skal hvert år skal behandle budsjett, regnskap og årsmelding.

Landsstyret fastsetter tid og sted for landsmøtet og har ansvar for å gi nødvendige innstillinger overfor landsmøtet.

Landsstyret ansetter generalsekretær og bestemmer rammene for sekretariatets størrelse.

Landsstyret fungerer som årsmøte i Venstres Opplysnings- og Studieforbund (VO). Landsstyret kan delegerere oppgaver og beslutningsmyndighet til sentralstyret.

Til og med 1 god tid før stortingsvalg oppnevner landsstyret en programkomite med leder og minst seks medlemmer.

Til og med 2021 gjelder følgende prosess for programbehandlingen: Programkomiteens 1. utkast til stortingsvalgprogram sendes til høring i organisasjonen senest 1. september året før stortingsvalget. Høringsfrist settes til 1. november. Deretter utarbeides det et 2. utkast som skal være klart innen 10. desember. Det gjennomføres ny høring med behandling på fylkesårsmøtene innen utgangen av februar. Landsstyret gir deretter innstilling overfor landsmøtet.

Fra og med 2022 gjelder følgende prosess for programbehandlingen: Landsstyret fastsetter mandat og tidsplan for programkomiteens arbeid. Landsstyret avgir innstilling overfor landsmøtet senest to måneder før landsmøtet.

Landsstyret kan innføre mulighet for medlemmer til å stille direkte spørsmål i landsstyrets møter (ved personlig frammøte eller via Internett). Landsstyret vedtar nærmere bestemmelser om dette.

§ 9. LANDSMØTET

Landsmøtet er Venstres øverste organ.

Ordinært landsmøte holdes innen utgangen av april hvert år til og med 2021. Fra og med 2022 avholdes ordinært landsmøte holdes innen utgangen av oktober hvert mellomvalgsår. Tid og sted fastsettes av landsstyret.

Ekstraordinært landsmøte holdes når landsstyret vedtar det eller når minst halvparten av fylkesstyrene skriftlig krever det. Tid og sted fastsettes av landsstyret. Møtet innkalles med minst 14 dagers varsel.

Fylkeslagene skal da straks sammenkalle til ekstraordinært fylkesårsmøte for valg av delegater og behandling av de saker som er ført opp på saklisten for det ekstraordinære landsmøtet. Ekstraordinært landsmøte kan bare behandle den eller de saker som er angitt i innkallingen til møtet.

Ordinært landsmøte kalles sammen med minst to måneders varsel. Forslag til politiske uttalelser må være innsendt minst tre uker før landsmøtet.

Alle andre forslag skal være innsendt minst seks uker før landsmøtet. Forslag til vedtak som kommer senere enn disse fristene kan behandles av landsmøtet bare dersom landsmøtet vedtar dette med 2/3 flertall.

Sakliste og saksdokumenter skal sendes senest fire uker før landsmøtet til de lag og organisasjoner som har representasjonsrett på landsmøtet.

Landsmøtet består av landsstyrets medlemmer og av delegater valgt av fylkesårsmøtene i Venstre etter følgende regler:

Etter stemmetall i det enkelte fylkeslag avgitt ved siste fylkestingsvalg:

1 delegat pr. påbegynt 1.200 stemmer inntil 8.000 stemmer og deretter en delegat pr. påbegynte 2.000 stemmer.

Etter antall betalende medlemmer i det enkelte fylkeslag pr. 31. desember i året før landsmøtet:

1 delegat pr. påbegynte 120 medlemmer.

Dernest har hhv Svalbard Venstre og Utlandet Venstre delegater etter følgende regler:

- Etter antall betalende medlemmer i det enkelte lag pr. 31. desember i året før landsmøtet:

1 delegat pr. påbegynte 120 medlemmer.

Det er en forutsetning for representasjonsretten at delegatene er demokratisk valgt på et lovlig innkalt medlemsmøte. Slike møter kan avholdes via nett forutsatt at valgsikkerhet og anonymitet ivaretas tilfredsstillende.

Til sist har de tilknyttede organisasjonene Norges Unge Venstre, Norges Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund 15 delegater fordelt etter medlemstall, dog slik at hver organisasjon har minst 2 delegater.

Det er en forutsetning for representasjonsretten at den tilknyttede organisasjon har avholdt årsmøte samme år som landsmøtet eller året forut, og at de har underorganisasjoner i minst 4 fylker eller minst 4 utdanningsinstitusjoner i landet. Dernest må den enkelte organisasjon ha minst 100 medlemmer totalt.

Venstres statsråder og stortingsrepresentanter har tale- og forslagsrett på landsmøtene.

Landsmøtet er i utgangspunktet et åpent møte.

Konstituering

Landsmøtet åpnes av partilederen som leder konstitueringen av møtet hvor følgende velges:

- Møteledere
- Fullmaktsnemnd med leder og to medlemmer som avgir innstilling om godkjenning av delegatenes fullmakter til landsmøtet.
- Møtesekretærer og -referenter.
- Tellekorps.
- To personer til å underskrive protokollen.

Protokollen skal være underskrevet og tilgjengelig senest én måned etter landsmøtet.

Endelig godkjenning av protokollen skjer i det første landsstyremøtet etter landsmøtet.

Valg.

Til og med 2021 skal det første og det tredje ordinære landsmøte i stortingsperioden velge sentralstyre, direktevalgte landsstyremedlemmer og revisor. Fra og med 2022 skal disse velges på hvert ordinært landsmøte.

Sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer.

- Partileder
- første og andre nestleder
- fire medlemmer til sentralstyret
- åtte direktevalgte landsstyremedlemmer, hvorav halvparten velges i nummerert rekkefølge. Disse fire er samtidig varamedlemmer til sentralstyret.
- tolv direktevalgte varamedlemmer til landsstyret.

Første varamedlem til sentralstyret tiltrer automatisk alle møter, uten stemmerett.

Revisor. Velge en statsautorisert revisor til å stå for revisjon av Venstres regnskaper.

Til og med 2021 skal det andre og fjerde ordinære landsmøte i stortingsperioden velge valgkomite. Fra og med 2022 skal valgkomite velges på hvert ordinært landsmøte.

Valgkomite. Velge en valgkomite etter forslag fra landsstyret, bestående av leder, åtte medlemmer og fire varamedlemmer, som på det etterfølgende landsmøtet legger frem forslag til valg av sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer samt revisor.

Redaksjonskomite. Hvert ordinært landsmøte velger, etter innstilling fra landsstyret, leder, fire medlemmer og to varamedlemmer til en redaksjonskomite som før og under det etterfølgende landsmøtet gjennomgår, redigerer og innstiller overfor landsmøtet innkomne forslag til politiske uttalelser og de forslag landsmøtet oversender til komiteen.

Andre arbeidsoppgaver.

Alle ordinære landsmøter skal:

- Behandle landsstyrets forslag til mål, strategier og hovedretningslinjer for partiets virksomhet.
- Fastsette den sentrale medlemskontingenten for det påfølgende kalenderår.
- Behandle og stemme over andre saker som er fremmet i samsvar med vedtektene.
- Fastsette hovedsak for det påfølgende landsmøtet og legge rammer for fremdriften av forberedelsesarbeidet for denne saken.
- I stortingsvalgår til og med 2021 skal landsmøtet behandle og vedta stortingsvalgprogram. Fra og med 2022 skal stortingsvalgprogrammet behandles og vedtas i mellomvalsår før stortingsvalg.

§ 10. URAVSTEMMING

Politiske eller organisasjonsmessige saker som ikke gjelder vedtektene, budsjett, regnskap, valg av tillitsvalgte eller ansettelse i sekretariatet, kan forelegges medlemmene til rådgivende uravstemming når landsstyret eller landsmøtet gjør vedtak om det, når fem fylkesmøter ber om det eller dersom minst 400 medlemmer skriftlig forlanger det. Stemmeberettigede er alle som er registrert som medlemmer i Venstre senest tre måneder før avstemningen skal finne sted og som har betalt kontingent. Landsstyret gir nærmere regler om gjennomføring av uravstemming.

§ 11. VEDTEKTENE

Disse vedtektene endres av landsmøtet med 2/3 flertall. Forslag til vedtektsendringer legges på forhånd frem for landsstyret, de tilknyttede organisasjonene og fylkeslagene. Vedtektsendringer trer i kraft straks landsmøtet er hevet.

Landsmøtets referenter:

Dato: 2. april 2019

sign

Runolv Stegane

Dato: 2. april 2019

sign

Carl Otto Kielland.

Landsmøtevalgte protokollsignaturer:

Dato:

Guri Melby

Dato:

Britt Giske Andersen.

Protokoll frå Venstres landsmøte

Scandic Hell-Stjørdal
8. - 10. mars 2019

Guri Melby
Guri Melby.

Landsmøtevald protokollsignatar

Britt Giske Andersen.

Landsmøtevald protokollsignatar

Protokoll frå Venstres landsmøte

Scandic Hell-Stjørdal
8. - 10. mars 2019

Guri Melby.

Landsmøtevald protokollsignatar

Britt Giske Andersen.

Landsmøtevald protokollsignatar